

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	na upravnishu prejeman:
celo leto naprej K 24—	celo leto naprej K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izobraževanje vseh dan sveder izvajati nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin, za dvakrat po 14 vin, za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira. „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . K 25—	celo leto naprej . . . K 30—
pol leta 13—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 6-50	celo leto naprej . . . K 35—
na mesec 2-30	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Iz splošne debate šolskega odseka.

Na včerajšnji seji šolskega odseka, je izvajal poslanec E. Gangl: Najvažnejše in najnujnejše socialno vprašanje, ki ga naj bi rešil deželni zbor se v tem zasedanju, je ureditev službenih prejemkov kranjskega učiteljstva, katera ureditev naj bi se zaradi nujnosti in neodložljivosti ter zato, ker so v ta namen deželi na razpoložljive potrebne materialne sredstva, izvedla takoj sama zase in sicer z veljavnostjo od 1. januarja 1914.

Obžalujem, da se spravlja to poglavitno socialno vprašanje v zvezo z drugimi določbami šolskega zakona, ki so bile — vsaj kar se šolskega nadzorstva tiče — uzakonjene komaj dne 23. oktobra 1912, dež. zak. št. 66.

Ako se je v pretekli poslovni dobi deželnega zbora obravnaval in sklepal zakon o šolskem nadzorstvu sam zase, ako je bil ta zakon komaj sankcioniran, ne more biti pač nobene vzroka in odgovora, da bi se tudi službeni prejemki učiteljstva ne mogli ali ne smeli uzakoniti sami zase.

Iz dejstva pa, da se rešitev krušnega vprašanja kranjskega učiteljstva spravlja v odvisnost z drugimi, s tem vprašanjem po bistvu ločnimi vprašanji, izvira sumnja, da se hoče regulacija sama zavleči, v čemer nas potrjujejo nekatere določbe v tem zakonskem načrtu, ki se more o njih z vso gotovostjo soditi, da jih vlada ne more predložiti v Najvišjo sankcijo, ker jemljejo učiteljstvu pravico, iskati svojim interesom začetja in pomoči pri višjih oblasteh: n. pr. določba, da je razsodba disciplinarne komisije končno veljavna in da ni zoper njo pravnih lekov. (§ 149., odstavek 10. zak. načrta).

Toda vzlic temu bi bila N. N. S. pripravljena sodelovati ob razpravi tega zakonskega načrta, ako bi ta vsaj od daleč odgovarjal njenim principom glede na uredbo šolstva in gmojnega vprašanja učiteljstva.

Ampak določbe tega načrta stoje z našimi načeli v diametralnem

nasprotju in so učiteljstvu v nekaterih točkah celo na kvar, da ne moremo pri njih uzakonitvi prevzeti nobene odgovornosti. To odgovornost naj nosi večina sama!

Že ta preogromna načelna razlika nam ne daje nič upanja, da bi imelo naše sodelovanje kaj uspeha, da bi naši izpreminjevalni predlogi ublažili, izbrisali silo in krivico, ki se potom tega zakona obeta učiteljstvu. Naše sodelovanje je nemogoče in bi bilo brezuspešno tudi zategadelj, ker je bila na zadnji javni seji deželnega zbora vojvodine Kranjske iz ust poslanca in klubovega načelnika večine izrečena v parlamentarnem življenju doslej neznana beseda, da bo večina odklonila vsak predlog, ki pride od naše strani!

Končno pa je naše sodelovanje nemogoče, zlasti se zato, ker nečemo in ne moremo biti udeleženi ob prevzemanju upih kranjskega učiteljstva, ker nečemo in ne moremo biti izdajalci njihovih vitalnih zahtev, ker nečemo in ne moremo dati povoda novim boleštim, vzdihom in solzam!

Odgovornost — kakor že rečeno — naj nosi za vse to stranka večine!

Zahteve N. N. S. glede na končno ureditev službenih prejemkov učiteljstva so izražene v našem nujnem predlogu, ki smo ga vložili dne 5. t. m., ki pa še ni prišel na utemeljevanje.

Te zahteve naše stranke se popolnoma krijejo z zahtevami vsega avstrijskega učiteljstva, kar nam dokazuje tudi spomenica Slomškove Zveze z dne 11. februarja t. l., ki se v svoji točki III., št. 2, izreka solidarno s temi zahtevami.

Ako bi v tem odločilnem trenutku odkleli učiteljstvu upravičenost in utemeljenost njegovih zahtev, bi s tem pokazali, da ne znamo ceniti njegovega kulturnega dela in da mu nečemo zagotoviti tiste eksistence, ki odgovarja bistvu § 55. drž. šol. zakona.

N. N. S. ve, da je le četrtstoletnemu skupnemu delu vsega avstrijskega učiteljstva pripisati zaslugi, da dobe dežele preodkaze od države; N. N. S. pa je tudi prepričana, da so ti preodkazi namenjeni v prvi in edini vrsti učiteljstvu.

Ta denar je torej denar učiteljstva, in to povsem opravičeno zahteva, da se od njega samega priborjeni denar porabi samo za učiteljstvo!

In z ozirom na sredstva, ki jih dobi naša dežela od države, bi se lahko plače našega učiteljstva izenačilo plačam državnih uradnikov od XI. do VIII. činovnega razreda. Potem bi bil tega krušnega boja konec, in uvedene bi bile normalne razmere.

§ 112. tega načrta pa ni samo docela nasproten temu postulat, nego n. pr. v I. razredu niti za vinar ne izboljšuje — kar se tiče temeljne plače — položaja sedanjega učitelja I. plač. stopnje in je n. pr. učitelj v Ljubljani po tem načrtu za 40 K prikraščen pri stanarini.

In takemu zakonskemu načrtu vendar ne smemo prisojati tendence, da hoče učiteljstvu regulirati plače na boljše stran.

Opozarjam tudi, da je § 154., zadnji odstavek, v nasprotju s § 56. drž. šol. zakona, ki določa, da se je treba pri pokojninski ravnati po tistih pravilih, ki so veljavna za državne uradnike. Ker je to nekaj okvirni zakon, bi se morali brezpogojno po njem ravnati. Tako je tudi krivično, da stanarina ni vstevna v pokojnino (§ 158.), kakor da bi vpokojen učitelj ne rabil več stanovanja.

V oddelku o disciplinarnem postopanju proti učnemu osebju beremo toliko krutih določb (§§ 138., 142. in 149.), toliko prostega polja za možnost discipliniranja (§ 146.), tudi nejasnosti (§ 141.) ter končno izključitev učiteljstva iz disciplinarne komisije (§ 144.), da je naše sodelovanje pri uveljavljanju teh in takih določb absolutno nemogoče!

V zakonu o šolskem nadzorstvu vidimo tudi to pot določbe, ki smo jim principialno nasproti (krajni šolski nadzorniki, § 11. g) in i), § 13. h) in i), § 18.), ki smo jih izkušali na korist šoli in ugledu učiteljstva odpraviti že v zadnji poslovni dobi deželnega zbora, ki pa kakor v zasmeh in nasprotovanje zopet v tem zakonskem načrtu bijejo v obraz dobri in stalni preosnovi našega šolstva.

Vrhutega pa nam ponuja ta zakonski načrt novo nadzorovalno

oblast, ko v posebnem paragrafu, to je v § 47., daje deželnemu glavarju v vojvodini Kranjski pravico, da se sme vsak čas osebnost, ali po članu, ki ga on odbere, prepričati o stanju šol v deželi, v ta namen tudi kot poslušalec biti navzoč pri pouku in to, kar bi morebiti opazil, sporočiti predsedniku deželnega šolskega sveta! Določba § 18. in ravno kar citiranega novega paragrafa, more imeti za posledico le motenje pouka, torej je brez vsakega praktičnega pomena.

Naravnost kvarno pa utegne vplivati določba § 66., ki praviloma ustanavlja šestletno šolsko dobo, ki se mora proti njej v interesu naše splošne kulture N. N. S. odločno izreči. Poleg tega pa nasprotuje ta določba tudi § 21. državnega šolskega zakona z dne 14. maja 1869, drž. zak. št. 62.

V § 10. in 14. je prikraščen učitelj v svoji državljanski pravici, ki mu je zajamčena v členu III. državnega osnovnega zakona, medtem ko zastopniku cerkve v § 14. ta pravica ni odvzeta, kar je zopet v nasprotju z bistvom člena II. in XIX. državnega osnovnega zakona.

Učiteljstvu pa je možnost resničnega in lastnega zastopstva vzeta v določbi § 38. in § 39. tega načrta, čemur je naša stranka nasprotovala že v pretekli dobi.

V načrtu nadalje pogrešamo zagotovilo absolutne pravičnosti časovnega napredovanja (§ 99. in 114.), vidimo pomanjkljivost v paragrafu 104., nepopolnost v § 111., čujemo govoriti o meščanskih osemrazrednih šolah (§ 119. in 111.), ki jih sploh ni — tako da dela ves načrt vtisk hitrega in površnega dela, ki ima tendenco proteklo in nad vse pričakanje do skrajnosti brusene osti!

Ker ne uvaža nikjer opravičenih želja učiteljev — vojakov ter zameta vsa leta pred usposobljenostjo (§ 159.), zato je v celoti in posameznostih nesprejemljiv za nas!

Kar se tiče naših zahtev, so te dobile izraza v izenačenju učitelje z učitelji in v pasivni volilni pravici učitelje. Ali teh dvoje pravic je v primeri z vsemi drugimi slabostmi kakor plamen sveče, ki ga ni videti v sijajni solnični luči.

Iz teh razlogov za ta načrt ne bom glasoval in se podrobne debate — ako ostane vse neizpremenjeno, kakor je v načrtu — ne morem udeležiti.

V specialni debati je padel predlog, naj se plače učiteljstva izenačijo plačam državnih uradnikov in ostane enakost učitelje z učitelji. Sprejete so bile temeljne plače:

I. razred	2000 K
II. »	1700 »
III. »	1400 »

Namesto petletnice se sprejmo triletnica (deset) po 100 K; pri oženjenih, če niso žene učiteljice, po 160 K. Stanarina: v Ljubljani za voditelje 700 K, če so oženjeni 850 K, zunaj Ljubljane v mestih, trgih in industrijskih krajih 450 K (oženjeni 550 K), drugod po deželi 250 K (oženjeni 350 K). Ostalo učiteljstvo v Ljubljani 500 K (oženjeni 700 K). — Provizorični dobe 800 K adjuta, oni z usposobljenostnim izpitom 1200 K.

Popoldne ob 4. se seja nadaljuje.

Nemški naskok na Trbovlje.

II.
Poudarjali smo, da skrivajo nemški vodilni uradniki trboveljske industrije svoje nacionalne napadalne namene za gospodarska gesla. Gre, da jim le za interes industrije, katera da mora dobiti v občini večjo veljavo in na katero da se mora občinski odbor v bodoče bolj ozirati, kakor se je to dosledaj godilo. Industrija, da ne more prenašati vedno težja občinska bremena, ki zadenejo njo kot največjo davkoplačevalko v prvi vrsti, da skoraj izključno je njo.

Že v prvem članku smo deloma dokazali, kako neistinite so te trditve. Zastopniki industrije imajo sedaj med 30 odborniki o s e m svojih mandatorjev, kateri se niso niti enkrat mogli pritožiti, da se jih v odboru ne vpoštevata. Slovenci so te zastopnike izvolili, kakor jim jih je industrija prezentirala, akoravno bi bili lahko zahtevali, da odpošlje rudnik v slovenski občinski zastop svoje slovenske uradnike, katerih ima

LISTEK.

Kristalni zamašek.

Roman.

Francoski spisal M. Leblanc.
(Dalej.)

S košaro zelenjave na roki se je približala Viktoriji. Lupin je takoj zapazil, da je razburjena in izredno blede.

— Kaj se je zgodilo? je vprašal Lupin gredoč z Viktorijo.

Ona se je vstavila pred veliko špecerijsko trgovino, v kateri je bilo mnogo ljudi, in obrnivši se k njemu, je rekla:

— Tu, vzemi kar iščeš!

Vzela je iz košare neko stvar in mu jo je dala. Lupin je bil nem presenečenja: imel je v rokah kristalni zamašek.

— Je-li mogoče... je-li mogoče? je šepetal, kakor da je ves iz ravnotežja, ker je na tako lahek način dobil zamašek.

Zamašek je bil v njegovih rokah. Po obliki, po velikosti, po obledelem pozlačenju v zarezah ga je Lupin spoznal in je vedel, da je to tisti zamašek, ki ga je že imel v rokah. Spoznal ga je tudi po tem, da je bil en ogaček nekoliko poškodovan.

A če je spoznal Lupin na zamašku tudi vse, kar je imel na sebi značilnega, novega ni našel ničesar. Bil je to kristalni zamašek kakršni so drugi, od katerih ga ni razlikovala niti ena posebnost. Ničesar ni bilo na njem zaznamenovano in v njem ni bilo nobene druge stvarice.

— Torej — kaj?

V duhu je Lupin naenkrat spoznal svojo veliko zmoto. Kaj mu je bilo s tem pomagano, da je imel v rokah kristalni zamašek, ko pa mu ni bila znana njegova vrednost. Takošček stekla ni imel sam po sebi nobene vrednosti in je veljal le po svojem pomenu, ki ga pa Lupin ni poznal. Lupin si je rekel, da bi bilo treba prej dognati, kak pomen ima zamašek, predno se ga polasti. Saj je mogoče, da stori veliko neumnost, če vzame Daubrecqu zamašek zdaj, ko ne ve, kaj z njim.

— Nobenih neumnosti, si je rekel. V tej vražji aferi se nobena neumnost ne da popraviti.

Sledil je bil ves ta čas Viktoriji s pogledi. Videl je, da je šla med ljudmi v spremstvu trgovskega sodelavca k blagajni, kjer se je zamudila nekaj časa in potem prišla iz trgovine.

S tihim glasom ji je rekel:

— Pojdi za Jansonov licej.

V skoro zapuščeni ulici ga je došla in se mu pridružila.

— Če je kdo šel za menoj...

— Nič ne šel za teboj, jo je zagotovil. Pazil sem dobro. Poslušaj me. Kje si našla ta zamašek?

— V miznici ponočne omarice.

— A tam sva vendar že iskala!

— Da in jaz še včeraj zjutraj.

Brez dvoma ga je nocoj ponoči položil v miznico.

— In brez dvoma je, da ga bo tam tudi iskal, je pripomnil Lupin.

— To je mogoče.

— In če ga ne najde?

Viktorija se je vidno prestrašila.

— Odgovori mi, je rekel Lupin. Če ga ne najde v miznici — ali bo tebe dolžil, da si ga ukradla.

— Gotovo!

— Potem ga nesi hitro nazaj. Galop!

— Moj bog, moj bog, je zaječala Viktorija, da ga le ni še pogrešal. Daj mi zamašek! Hitro!

— Tu ga imaš, je rekel Lupin.

Segel je v žep svojega površnika, kamor je spravil zamašek.

— No, torej? je silila Viktorija in iztegnila roko.

— Torej... je dejal Lupin čez nekaj hipov... zamaška ni več v žepu.

— Kaj?

— Na vero... ni ga več...

ukraden mi je bil...

Zasmejal se je na glas, zasmejal se je brez vsake grenkobe.

Viktorija je bila ogorčena.

— To je pa res povod, da se smeješ!... Take stvari...

— Kaj hočeš? Priznaj, da je to v resnici že smešno. To ni več drama, ki jo igramo, to je čarigra... Če bi imel nekaj tednov časa, bi spisal čarigro »Čarovni zamašek ali nesreče ubogega Arsenaa.«

— A kdo ti je zamašek vzel?

— Kaj mi poješ?... Sam je zlezel iz mojega žepa!

Uščipnil je svojo nekdanjo dojljo v roko in potem resno rekel:

— Vrne se domov in nič se ne vznemirja! Brez dvoma je, da je kdo videl, ko si mi izročila zamašek in mi ga potem v gneči zopet vzel iz žepa. To le kaže, da sva pod natančnim nadzorstvom in da naju zasledujejo nasprotniki prve vrste. Pa še enkrat ti rečem: bodi pomirjena. Pošteni ljudje imajo vedno zadnjo besedo. Ti mi nimaš ničesar drugega povedati?

— Še nekaj! Snoči, ko gospoda Daubrecqa ni bilo doma, so prišli zopet trije ljudje v njegovo stanovanje. Videla sem luči.

— In hišnica?

— Hišnica še ni spala.

— Torej so bili policijski ljudje; ti nadaljujejo z iskanjem. Na svidenje, Viktorija... Saj pustiš, da se vrnem k tebi!

— Kako? Ti hočeš...

— Kaj pa riskiram? Tvoja soba je v tretjem nadstropju. Daubrecq ničesar ne sluti...

— Ali — drugi!

— Drugi? Če bi njim bilo ležeče na tem, da mi store kaj slabega, bi bili to gotovo že poskusili. Jaz sem jim samo na potu, to je vse. Ne boje se me nič. Torej, na svidenje, Viktorija, točno ob petih.

Seeno presenečenje je čakalo Lupina. Zvečer mu je njegova stara dojlja povedala, da je iz radovednosti odprla miznico ponočne omarice in tamkaj našla — kristalni zamašek.

Lupin sploh ni bil več v stanu se čuditi tem skrivnostnim dogodkom. Rekel je ravnodušno:

— Torej so ga nazaj prinesli! Tista oseba, ki ga je prinesla nazaj in ki prihaja na nerazumljiv način v to hišo, sodi torej kakor jaz, da »kristalni zamašek ne sme izginiti. Daubrecq pa, ki ve, da je zasledovan notri v zadnji kot svoje spalnice, je novič pustil zamašek v miznici, kakor da nima ta zamašek zanj nobene pomena. Zdaj naj si pa človek napravi sodbo kako in kaj!

Če tudi si Lupin ni mogel napraviti sodbe, vendar se tudi ni mogel ubraniti različnih misli, ki so vzbujale v njem take čute, kakršni sprelete človeka, če gredečo skozi temen tunel zagleda prvo svetlobo.

— Na vsak način, si je rekel, je potrebno, da se jaz in »oni drugi« v kratkem sestanejo. Tedaj bom jaz obvladal situacijo.

(Dalej prihajajo.)

dovolj na razpolago in ki bi se bili v obč. odboru prav tako toplo zavzemali za njegove interese, kakor njihovi nemški kolegi. Poudarili smo tudi že, da je občina povsod ustrezala zahtevam in željam industrije in da ni v tem oziru niti enkrat prišlo do kakšnega konflikta. Najmanj pa se smejo gospodje od rudokopa pritoževati nad naraščajočimi občinskimi bremenmi. Take pritožbe so naravnost iz zivane, kajti prvič je nepobitna resnica, da naraščajo izdatki občine baš vsled deloma seveda naravnih socijalnopolitičnih, obče zdravstvenih, javnovarstvenih itd. posledic, ki so združene z delovanjem velikih rudnikov in tovarnen, drugič pa zvišana bremena zadnjih let baš industrije niso prav nič zadelala, temveč ravno narobe skoraj izključno le obrtnika, kmeta, uradnika in delavca. Zvišanje občinskih dolič je namreč v prvi vrsti posledica v zadnjih letih v Trbovljah naravnost kolosalno padajoče vsote državnih davkov, od katerih se občinske doklade pobirajo. Pred osmimi, devetimi leti so znašale občinske doklade res le 25% do 30%, toda pobirale so se od predpisanih državnih davkov, ki so znašali 230.000 K. Danes je teh davkov le 113.000 K. In občinske doklade so s 70% razmeroma še jako nizke! In sedaj pa bodi dovoljeno drugo vprašanje: ali se morejo trboveljski obrtniki, uradniki, delavci, kmeti pohvaliti, da plačujejo danes manj državnega davka, kakor pred osmimi leti? Ravno narobe je res. Davčni vijak ni teh slojev nikdar tako neusmiljeno pritiskal, kakor baš zadnja leta. Le industrija se je mogla nekoliko oddahniti, njej so se zadnja leta odpisovale ogromne vsote in zmanjšanje skupne davčne vsote od 230.000 na 133.000 gre izključno njej v korist, ravno ona torej vsled zvišanja občinskih dokladov ni prav nič bolj obremenjena, kakor je bila pred desetimi leti.

Rudnik povzroča torej v prvi vrsti vedno večje izdatke občine, bremena za te izdatke pa nosijo, relativno povedano, baš takozvani mali davkoplačevalci. Trboveljsko prebivalstvo je kajpada inteligentno dovolj, da ne preze pomena in važnosti industrije za blagobit in napredek cele občine. Iz zgoraj konstatirane dejstva ne bo izhajalo konflikta, dokler kaže industrija resno voljo, da hoče svoje interese spraviti v sklad z interesi ostalih krogov prebivalstva in dokler rudniška gospoda ne moti socijalnega, gospodarskega in narodnega miru v občini.

Kakor hitro pa se je to zgodilo (nemški naskok, ki ga pripravljajo rudniški in tovarniški ravnatelji nam to dokazuje), nastopa industrija kot nasprotnica vsega ostalega prebivalstva in izjavi boj, v katerem ni vsa moč na njeni strani. Predvsem si bodo slovenski volilci razmerje med občino, javnostjo in rudnikom nekoliko kritičneje ogledali, kakor se je to dosedaj zgodilo. Ta kritika pa lahko pokaže v bodočnosti posledice, kakršnih si industrija najmanj želi.

Res, rudnik je v občini prvi davkoplačevalec, toda v svojem razmerju napram avtonomni oblasti, katero predstavlja občina, ne more imeti radi tega nikakih predprav, nikakih privilegijev, in če nastopa kot nasprotnik prebivalstva, tudi ne sme računati na posebne usluge, ne more zahtevati, da zapira občina napram njemu včasih ne le eno kolo temveč kar obe očesi. Občina ima nadzorovati javno zdravstvo, fungira kot stavna oblast, ima cestno policijo — kolikokrat je moral rudnik računati ravno glede teh poslov na njene usluge! Kolikrat se je iz krogov ostalih davkoplačevalcev zahtevalo proti industriji strožje nastopanje, kar je občina le prevečkrat radi ljubelega miru odklanjala. Radi ljubelega miru, to bi si naj rudniška gospoda zapomnila. In napram zahtevi rudniških gospodov, da mora občina še bolj kakor poprej služiti industriji, se neodvisni slovenski davkoplačevalci vprašujejo: kako pa je z dolžnostmi industrije napram javnosti, ali stori rudnik res vse, da živi v miru in složnosti s slovenskim prebivalstvom? Vprašajmo slovenske rudniške uradnike: Merodajni faktorji so jih že opetovano označili kot najboljše kvalificirane, brez njih bi rudnik izhajati ne mogel. Navzlic temu se jih zlasti v zadnjih letih sistematično zapostavlja in na neodpušten način žali. Razni nemški inženirji in ravnatelji rudnika spravljajo iz vseh mogočih krajev nemške uradnike in Trbovlje, dajejo jim dva — in trikrat boljše plače, kakor jih imajo slovenski uradniki, ne da bi ti nemški uradniki bili za delo sploh sposobni. Slovenski uradnik mora danes pri rudniku delati za sebe in za nemškega kolego, ta pa ima čast in plačol.

In obrtnik, trgovec? Rudnik ima skoraj vse v lastni režiji, napram svojim uradnikom in delavcem nastopa sam kot prekupec, naroča vse od drugod in le malo je onih, ki imajo z rudnikom neposredne kupčije in dobiček. Kmet prodaja rudokopu les — toda cene, ki mu jih diktirajo rudniški gospodje, dosegajo komaj polovico tržnih lesnih cen. In delavec? Ne maramo razpusti mezdne vprašanja, le eno naj omenimo, da je rudokop velikanski producent beraštva — število javnih ubožcev narašča v Trbovljah naravnost strahovito, in ta strašen dolg rudnika mora plačevati občina — torej vsi trboveljski davkoplačevalci.

Do takih razmotiranj prihaja slovenska javnost v trenutku, ko ji napovedujejo rudniški gospodje boj. Izjaven in lahkomišeln boj proti slovenskemu značaju trboveljske občine. Trenutno zmago si morejo nemški gospodje pridobiti le s teroriističnimi sredstvi. Kajti celo v prvem razredu razpolagajo Slovenci s 17 glasovi, industrija pa s 13. Nemški kandidati bodo v tem razredu zmagali le, ako prisilijo nekaj slovenskih volilcev z grožnjami in napovedjo bojkota, da jim dajo svoje glasove. Že vnaprej je torej nemška zmaga — ako se slovenski volilci res žalostno udajo — zločinska nezakonita zmaga. Slovenski volilci morajo to vnaprej konstatirati. Sodelovanje z odborniki, ki uderajo na tak nedopusten način v občinski zastop, je izključeno. Boj, katerega vsiljuje rudniški gospodje slovenski javnosti, ne more prenehati z dnem izvršenih volitev, popolnoma naravno bi se namreč nadaljeval v občinskem odboru samem. Komuna škodo, o tem bi naj razmišljali oni merodajni faktorji, ki imajo moč, da lahko še v zadnjem trenutku svojim vročevrtnim nemškim nastavljenjem zakličejo energičen: n a z a j.

Štajerski deželni zbor.

Gradec, 26. februarja.

Danes so socijalni demokrati stavili zopet svoje predloge o splošni in enaki volilni pravici itd. in je seveda večina vse zopet odklonila. Pri razpravi o uvedanju volilne dolžnosti je prišlo do običajnih medsebojnih zafrkacij med krščanskim socijalcem Schoiswohlom in socialistom dr. Schacherlom, predlog je bil odkazan odseku za politične zadeve. Sprejeto je bilo zanimivo poročilo deželnega odbora o vzakonitvi kmečkih domov po vzoru zakona za Solnograško, ki ima namen vplivati zoper razkosavanje srednje velikih kmetij. Sprejet je tudi predlog zaradi odškodnine okrožnim zdravnikom proti glasovom obojenarodnih klerikalcev. Slovenski zdravniki lahko vidijo zopet prijateljstvo klerikalne stranke, kjer je zdravnik dr. Jankovič zelo vplivna oseba. Jutri se bo razpravljalo o izročitvi poslanca Wastiana sodnji zaradi tatvine. Stvar je pa brezpredmetna, ker se v državnem zboru izročitev ni sklenila. Dr. Benkovič, katerega išče okrajna sodnija v Sevnici tudi zaradi tatvine (ne sicer knjig, ampak časti svojega kolege!), je znal tu, kakor v državnem zboru svojo zadevo zavleči, tako da je že zastarala. Mar je to tudi koncesija, ki so jo klerikalci z obstrukcijo izbojevali? — V obrtnem odseku je napokal dr. Benkovič slovenskemu narodu novo sovraštvo, ker je za odstop od obstrukcije izposloval prodajo interesov stavbnih obrtnikov. Njegov predlog, naj neveščji župani (po vplivu župnikov seveda!) odločujejo, kdo dobi brez strokovnega znanja stavbno koncesijo je bil s 7 proti 5 glasom sprejet vsled zakulisne kupčije. V zbornici se ni prišel na vrsto. Jutri bode utemeljeval poslanec Otter predlog o izdajanju zakona o učiteljskih plačah. Najzanimivejše razprave je pričakovati v soboto, v ponedeljek in torek.

Hrvaški sabor.

Včerajšnja seja hrvaškega sabora je bila vsled napovedane senzacije v govoru poslanca dr. Starčevića glede afere »Balkana« zelo dobro obiskana. Tudi pred saborskim poslopjem se je zbrala velika množica. Poslanec dr. Starčević je v svojem govoru najprej slikal svoje razmerje napram frankovcem, ter je pripovedoval, da je delal dr. Josip Frank vedno proti sklepom strankarskega sveta, pripovedoval je nadalje, kako je vodil pogajanja na Dunaju in v Budimpešti, ne da bi bila stranka za to kaj vedela, vsled česar je prišlo v stranki tudi do razkola. Govoril je tudi o razmerah dr. J. Franka s sarajevskim nadškofom dr. Stadler-

Jem, katerega je imenoval očitnega sovražnika hrvaškega naroda, ki dela vse samo na migljaj z Dunaja. Zato je tudi postavil načelo, da more biti le dober katoličan tudi dober Hrvat. — Seja je bila ob 2. prekinjena in se je nadaljevala ob 5.

Ogrski državni zbor.

V ogrskem državnem zboru je interpeliral grof Julij Karolyi glede pogajanj z voditelji Rumunov. V svojih izjavah je rekel, da ni prijatelj nasilnega raznarodovanja, kakršno je v navadi v nekaterih sosednjih državah. Zdi se mu pa, da si je sedanja vlada napisala raznarodovanje na svoj prapor. Besede ministrskega predsednika so tudi v protislovju z besedami avstro - ogrskega poslanika v Bukarešti. Eden pravi, da se Rumunom ne dela nobena krivica, drugi pa pravi, da ne uživajo vseh pravic, Tisza pravi, da njegova pogajanja z Rumuni na Ogrskem niso v nobeni zvezi z obojima stranema. Rumunski poslanik pa pravi, da je oboje v ozki zvezi. Ministrski predsednik grof Tisza je odgovoril na to interpelacijo ter naglašal, da se mu ne zdi vredno, odgovarjati na detajlna vprašanja. Kar se tiče očitka, da je priznal rumunski nacionalni komite kot državnopravni faktor, pravi, da zakon sploh ne prizna nobene stranke kot državnopravni faktor. Gre samo za politične zveze v dosegu političnih ciljev. Tisza vidi v vsej južni Ogrski same Madžare in se pritožuje, da ti Madžari ne znajo madžarsko niti pisati, niti brati, niti govoriti. Zato se morajo ustanoviti madžarske in nemške šole. Ves njegov govor je bil poln protislovij in zavijanj ter je izzval pri opoziciji živahno ugovarjanje.

Albanija in njen knez.

Esad paša, ki ga je grof Berchtold včeraj sprejel, je baje izjavil nekemu sotrudniku »Neue Freie Presse«: Mudi se mi, da se vrnem v Drač, da pripravim vse za sprejem kralja in kraljice. Zato tudi ne bom čakal na kralja v Trstu. Kralj obišče tudi Petrograd, ker hoče s tem pokazati, da je v dobrih zvezah z vsemi vesilami. Prva skrb našega kralja bo, da imenuje kabinet. Tudi bo morala vlada prav kmalu imenovati nekaj senat, ki bo štel kakih 20 članov, od katerih bo imenoval kralj polovico članov, dočim bo ljudstvo izvolilo drugo polovico. O kakem parlamentu pa ne sme biti govora. Kadar bomo imeli vlado, bo ta imenovala tudi poslanike. Seveda moramo skrbeti za to, da ohranimo dobre odnose z Grško in Srbijo, ker nam ne dovoljujejo naše notranje razmere in naša materialna slabost, misliti na ekspanzivno zunanjo politiko. Evropa nam je pripomogla k samostojni eksistenci, zato je tudi stvar Evrope, da nas štiti proti premoči in zavidnim protivnikom. Balkanska vojna je prinesla onim državam na Balkanu, ki bi mogle imeti proti nam agresivne namene, toliko povečanje, da smemo pač upati, da bo Evropa držala te države v gotovih mejah. Tudi Hasan beg Priština vidi vse v rožicah. V 14. dne pride novi knez v Drač, potem zbera Albanci 25.000 mož, ali pa celo 30.000 in kakor bi pomedel ni več »svetih bataljonov« v Epiru. Glavna skrb Albancev je sedaj, kakšen bo novi kabinet. To je namreč točka, zaradi katere si lahko albanski veljaki še enkrat sežejo v lase. Iz Drača poročajo o tej kočljivi zadevi sledeče: Če bi Ferid paša ne prevzel predsedstva, bo prevzel sestavo novega kabineta Imer paša. Člani definitivnega kabineta pa bodo: Esad paša, Hasan beg Priština, Prek paša, Mehdi beg Frašeri, dr. Turtulli in neki katoličan iz Skadra.

Sedaj dela Albancem posebne skrbi vprašanje pravoslavnih šol. Albanska vlada je stavila sledeče pogoje za otvoritev grških šol: Vsaka pravoslavna občina sme otvoriti svojo šolo, če stoji uprava šole pod nadzorstvom veljakov, ki bodo poročali lokalnim oblastim o otvoritvi šole in o njenem delovanju. Šole ne bodo imele nobenega privilegija in bo vlada nastopala napram tem občinskim šolam ravno tako, kakor napram privatnim šolam. Lokalne oblasti bodo imele neposredno nadzorstvo nad temi šolami. Veronauk se sme podučevati v grškem jeziku. Tudi se bodo smeli ustanavljati seminarji. Ljudskošolski poduk pa se bo moral vršiti v albanskem jeziku. V višjih šolah sme biti poduk grški, albanska literatura (?) in zgodovina Albanije pa se morata podučevati v albanskem jeziku. Učitelji šol grško-pravoslavnih občin morajo biti narodni Albanci. Diplome za šolske knjige morajo pristojne oblasti odobriti.

Ne, za enkrat še ni tako daleč, da bi imel ta monstrum šolske postave veljavo in če so resnične brzojavke, ki prihajajo iz Valone, je še zelo dvomljivo, če bodo imele te postave v Epiru kdaj veljavo.

Štajersko.

Iz Trbovelj. (Volitev I. in II. razreda.) V sredo in četrtek bode stopili na volišče in odločili, ali bo narodno Trbovlje vladala nemškutarska gospoda in paše pri rudniku, ali bode gospodarili v Trbovljah sami vi, ki še niste izgubili zadnje iskrene narodnega čustva. Trbovlje je bilo narodno slovensko in te sramote si ne smemo nakopati, da bi tukaj samo paševali nemškutarski tuji. Tu ne gre za rudnik in rudniško stranko, ampak tu gre zgolj za nemškutarsko premoč, katere bi rada teptala naše slovenske stare pravice v blato. Mi nimamo zoper osebe nekaterih kandidatov v II. razredu, ki jih je postavila rudniška gospoda, prav nič — toda Nemci ne bodo rekli: »Rudnik je zmagal!« Ampak rekli bodo: »Mi Nemci smo zmagali, čeprav s slovenskimi kandidati!« — Torej, vse, kar čuti slovensko, na krov zoper vsiljivo nemškutarsko zalego. — Trboveljski volilci.

Učiteljsko društvo za celjski okraj ne zboraže dne 5. maja, ampak dne 5. marca t. l.

Redni občni zbor »Društva jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov, krajevne skupine Celje« se vrši z običajnim sporedom v nedeljo, dne 8. marca t. l. ob 2. popoldne v prostorih »Zadružne zveze« v Celju, Schillerjeva ulica 3/1. Po občnem zboru predava tov. g. Tuma, predsednik »Društva jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov« iz Trsta.

Samonemški postajni napisi na progi Celje - Velenje. Kakor smo že poročali, so interpelirali v štajerskem deželnem zboru klerikalni poslanci zaradi samonemških postajnih napisov na progi državne železnice Celje - Velenje. Je lepo, da so se gospodje spomnili na to zadevo — ampak v štajerski deželni zbor ta zadeva ne spada toliko kolikor v državnega. Tam bi bila taka interpelacija bolj na mestu — in ne le interpelacija temveč tudi še drugačna sredstva. Interpelacija o samonemških postajnih napisih v štajerskem deželnem zboru pomenja samo prazno demonstracijo in govorjenje skoz okno. Na Dunaju bi naj tozadevno Benkovič in Korošec storila svojo dolžnost! Ampak tam ju komandira Susteršič in ta se za živ svet ne zameri Nemcem in vladi. Vsi vemo, zakaj in vsi vemo tudi, da dokler bodo štajerski državni poslanci pod njegovo kuratelo, ne bomo doživeli od njih nikoli odločne narodne politike. Slovenski Štajer je temu imenitnemu Slovencu itak »fremdes Gebiet«.

Slovenskoklerikalni učitelji in nemškonacionalni učenci. Naravnost ogabno nasilstvo, ki ga je izvršila slovenskoklerikalna večina v kranjskem deželnem zboru napram slovenskima naprednima poslancema Mazelletu in Lavrenčiču iz samega golega strankarskega sovraštva, je vzbudilo povsod po Štajerskem gnjus in ogorčenje. Ta čin je vreden onega, ko je slovenskoklerikalni kranjski deželni odbor uradnim potem izvolilni »dokaze« za »krivdo« posl. Ribnikarja pri septembarskih dogodkih. Mi se tukaj ob jezikovni meji borimo za pravico, enakopravnost in poštenost v javnem življenju, ker nas tlačita nemška krivica in nemško nasilje. V edinem »slovenskem parlamentu« pa bijejo Slovenci hladnokrvno pravici v obraz, izvajajo politična nasilja in nepoštenosti, kakršnih nismo skoro navajeni pri naših — nemškutarih. Tako udeleževanje političnih načel je grdo in sramotno, to si naj zapomnijo Susteršiči in Lampeti. Mesto da bi se nas iz Kranjske vsaj moralno krepilo in podpiralo, pa vidimo take nezasišane dogodke. Ti nam tudi škodujejo, ker se naši nemškonacionalni vodje pridno uče pri klerikalnih voditeljih v Ljubljani, kako se dela »politika«. Kje bomo, ako bode n. pr. štajerski deželni odbor enako proti nam postopal kot postopa kranjski deželni odbor napram naprednjakom? Vse se nam lahko vzame, če se hoče, pri naši slabosti in desorganizaciji. In kdo garantira ljubemu Lampetovemu bratu Korošcu, da ne postavi njega v Gradcu deželnozborska večina pred vrata? Treba je le ineti enako »pravno naziranje« kakor ga imata Susteršič in Lampe — in vse je možno. Če tako »politikovanje« ne vzbudi na Kranjskem vseh odpornih sil narodnih in drugače politično nezavednih krogov, potem se ne bomo čudili, ako bode kdo trdil, da nismo niti kulture, niti za eksistenco zmožen narod.

Shod štajerskih društev, ki goje dramatik. Naši dramatik pretežno kastrofali! Slovensko gledališče v Ljubljani tudi prihodnje leto najbrže ne bo poslovalo. Treba je tedaj skušati potom Zveze dramatičnih društev pripraviti vsaj nekaj reportarja za prihodnja leta. Naša narodna dolžnost je zbrati v Zvezi vsa društva, ki goje dramatik, da tako preprečimo popolni propad slovenske dramatike. Ker si pa nekatera društva niso na jasnem, kaj Zveza dramatičnih društev pravzaprav hoče in kako naj se izvede začrtani program, sklicuje podpisano društvo na 1. sušca 1914 ob 3. uri popoldne v Narodni dom v Mariboru shod vseh štajerskih društev, ki goje dramatik. Vabimo vas tedaj, da se zanesljivo udeležite tega shoda, ali ako ne more nideh priti, vsaj pismeno izjavite svoje nazore o posameznih točkah dnevnega reda. Pri tej priliki bo prišlo na razgovor tudi vprašanje, ako naj narodna društva na Štajerskem proslave edini svetli zgodovinski dan 500letnice ustoličenja korotanskih vojvod. Ker gostuje 1. sušca Celjsko dramatično društvo na našem odru in bo tudi Celje polnoštevilno zastopano, bo mogoče vse točke dnevnega reda temeljito prešteti in rešiti. Dnevni red: 1. Poročilo o dosedanjem delovanju Zveze dramatičnih društev; 2. predlogi glede članarine za Zvezo dramatičnih društev; 3. na kak način naj se zagotovijo redno izdajanje Talije in kaj naj se najprej izda? 4. slučajni predlogi za izr. obč. (v kratkem se vršči) zbor Zveze; 5. kako in kje naj se proslavi 500letnica ustoličenja kor. vojvod; 6. slučajnosti. — Dramatično društvo v Mariboru. Troha Karel, t. č. tajnik. Kejžar Ivan, t. č. predsednik.

Iz Studenic pri Poljčanah. Tukaj se je vršila v prid revnim šolarjem večja prireditev s koncertom. Udeležba je bila zelo povoljna; zlasti nam je omeniti goste iz Konjic, Slivnice, Poljčan, Laporja, kakor iz sosednih Makol, odkoder je prišla onodna inteligenca z gospodom županom. Slovenjebistriški učiteljski orkester, ki se je letos znatno pomnožil, je vrlo dobro sviral. Umetniško dovršeno sta interpretovala gospa A. V. in gospod H. romanco R. pl. Procházke ter serenado F. Drdle. Domačinom pa so seve boljše ugajale V. Parmove markantne koračnice. Izborbo je pel gospod Cimperšek F. S. Vilharjevega »Mornarja« in Volaričev »Zvonček«. Domači mešani zbor pa je ob tej priliki pokazal, da je tudi v manjših krajih možno ustvariti zbor, kateri more gojiti poleg navadne pesmi tudi umetno. Uspeh prireditve je bil v gnetnem in moralnem oziru mnogo boljši, kakor smo pričakovali. Odbor pa je sklenil v toplejšem letnem času zopet kaj prirediti ter se bo med tem časom pripravljala igra »Kako je izginilo obešalo«.

Iz Ptuja. (Slovensko gledališče.) Kakor že naznanjeno vprižori se v nedeljo, dne 1. marca t. l. ob pol 8. uri zvečer na našem odru zanimiva burka »Martin Smola« v treh dejanjih. Opozorjamo še enkrat na to prireditev ter pričakujemo, da bo v nedeljo dvorana Narodnega doma nabito polna.

Akad. - tehn. društvo »Triglav« v Gradcu priredi svoj IV. redni občni zbor dne 28. februarja 1914 ob 8. zvečer v prostorih gostilne »Zur Weinhecke«, Klosterwiesg. 5.

Koroško.

Koroški deželni zbor. V včerajšnji seja se je nadaljevala budgetna debata. Govoril je proti dr. Angererju poslanec Grafenauer, ki je med drugim tudi omenil, koliko žaljivk vsebuje znano berilo strokovnega učitelja Ebnerja proti Slovencem. — Dalje omenja splošno nezadovoljnost učiteljstva, ki ima v primeri časa z delom tako slabo plačo, da bi bilo dobro, ko bi se skrčil mesec na 15 dni. — Nato preide govornik k reformi občinskega volilnega reda, katerega imenuje že popolnoma zastarelega. Dalje očita Nemcem nepobito dejstvo, da Nemci silno zapostavljajo narodnostno Slovence in kako protežirajo one Slovence, ki so se vdinjali Nemcem. On zahteva odločno sodelovanje manjšine v odsekih in obsoja strankarsko politično uporabo melioracijskega fonda in postopanje deželnega kulturnega sveta. Govoril je poldrugo uro, odgovoril mu je poslanec Hönlinger, ki pa ni mogel pobiti njegovih trditvev. Proti Grafenauerju so polemizirali še razni poslanci, izmed katerih so bili nekateri precej hudi, kar kaže, da so jih njegova trpka očitanja bridko zadelala. — O deželnem proračunu je referiral posl. Burger. Izrekel je upanje, da se bo z nakazili države in zvišanja davka na žganje in

na osebno dohodarino uravnalo ravnotežje v deželni gospodarski. Vsled tega je finančni odsek v položaju, da predloži deželni zboru proračun, v katerem ni niti govora o kakem zvišanju naklad in doklad. — Obžaluje pa, da ta nakazila še niso prišla, vsled česar so se morali napraviti novi dolgovi. Deželni proračun zaključuje s primanjkljajem 685.437 K, odnosno s primanjkljajem 722.437 K, kateri primanjkljaj pa bodo pokrila nakazila. — V generalni debati je govoril poslanec Grafenauer. — V večerni seji se je debata nadaljevala. Govorili so: Walcher, Aichelburg - Labia, Angerer in dr. — Debata se nadaljuje v današnji seji.

Drobne vesti. K šivilji Urbacher v Celovcu je prišla neka gospa. Našla je šiviljo, ki je sedela. Ko je stopila k nji, je videla, da je bila mrtva. Zdravnik je dognal, da jo je zadela srčna kap. — Pri Dveh cerkvah so našli na mizo naslonjeno mrtvo soprogo posestnika Ivana Steinerja. Tudi njo je zadela srčna kap. — Pri St. Pavlu je skočil v narasli potok potujoči pomočnik Ivan Reich iz šnija na Virtemberskem. Domačini so ga z veliko težavo rešili. Fant pravi, da je skočil v vodo iz obupa, ker nima ne dela in ne jesti. Potuje peš v Trst.

Primorsko.

Goriški deželni zbor. Včerajšnja seja goriškega deželnega zbora je bila zopet zelo burna in je pokazala, kako brezobzirno sovražijo Italijani Slovence. Na dnevnem redu je bila najprej prošnja ljudskošolskega učitelstva, ki prosi, da bi bili učiteljski prejemki enaki službenim prejemkom 4 najnižjim razredom državnih uradnikov. Pri tem predlogu so vztrajali Italijani pod vodstvom Petarina in povzročili burne prizore, ki naj bi podpirali italijansko opozicijo. Posebno se je to godilo pri drugem delu predloga. Prvi je bil sprejet. Italijani so vprizorili ta škandalozni nastop izključno samo, da nasprotujejo Slovincem. Končno je bil predlog sprejet s 14 glasovi Slovencev proti 13 glasovom Italijanov. Učitelstvo naj bi si dobro zapomnilo to sejo, ki je jasno pokazala, da žrtvujejo Lahi tudi dobrobit učitelstva samo da pokažejo svojo narodnostno mržnjo. Nato je bilo sprejetih 17 poročil kmetskega odseka, več poročil se je odkazalo odsekom. Sprejeta sta bila tudi nujna predloga poslancev dr. Gregorina glede železniške zveze Štanjel-Divača in poslancev Kovača proti 160 odstotnim šolskim dokladom v goriški okolici. — Prihodnja seja se vrši jutri dopoldne.

Deželnozbornske volitve v Istri. — Puljska občinska kriza. Deželnozbornske volitve v Istri se vrše meseca junija, in sicer voli splošna kurija dne 7. junija, eventualna ožja volitev pa se vrši potem dne 14. junija. Laška stranka večine je informirala svoje zavaznike Nemce o volitvah tako - le: Po volitvi se bodo izvršile izpremembe v deželni odbor in bo prišel drug deželni glavar. Menjavo deželnega glavarja bodo povzročile puljske homatije, katerih bi se Italijani že silno radi na lep način iznebili in jih zaprli v knjigo pozabljenj. V Pulju hočejo imeti zopet občinsko avtonomijo in zahtevajo razpis občinskih volitev. Dolgo časa so ugibali, komu bi ponudili županjski stolček, kajti to je zanje važno vprašanje, ker mora novi župan s svojim ugledom zakriti vse homatije in nerednosti, ki so se vršile na magistratu, ki so povzročile razpust mestnega sveta in uvedbo komisarijata in ki še vedno niso popolnoma pokrite, še manj pozabljene. Po dolgem uganjanju so našli moža, ki se jim zdi primeren za ta stolček, in sicer v osebi deželnega glavarja in državnega poslanca dr. Lodovico Rizija. Ker pa dr. Rizij ne more ostati kot puljski župan še nadalje deželni glavar, bo treba poiskati zopet novega glavarja. Hrvaška manjšina se je izrekla v tem vprašanju odločno za to, da mora biti bodoči deželni glavar zmožen v govoru in pisavi tudi hrvaškega jezika. Italijani pravijo, da bodo tej zahtevi Hrvatov ugodili, posebno še, ker obvladata hrvaški jezik dva njihovih najboljših voditeljev. V tem slučaju prideta v poštev deželna odbornika dr. Innocente Chersich in pa Franc Salata. Zanimivo je in značilno za Italijane in Nemce, kar poročajo Nemci iz italijanskega tabora glede volitev. Volilni imeniki še niso sestavljeni, volilni boj se še ni javno pričel, pač pa so se že pričela tiha pogajanja, posebno med Nemci in Italijani, kar kaže, da bo boj hud, ker se tudi Slovinci in Hrvatje izredno zanimajo za volitve. O tiem dogovoru med Nemci in Italijani kaže sledeči odstavek tozadevnega nemškega poročila. Nemci v Pulju ne bodo postavili kandidata in to zaradi naprednih in navalov Hrvatov. Ta volilni okraj

bi namreč s skrajno napornim bojem lahko pripadel Italijanom, kljub temu, da je po volilnem zakonu določen Hrvatom. Tako bratci, to je dovolj. Italijani naj ukradejo mandat, Nemci pa jim bodo pri tem lepo pomagali. Take so torej laško - nemške kalkulacije. Kako se bodo uresničile, bo pokazala bodočnost. Gotovo pa je, da se ne bodo pustili Slovinci in Hrvatje kar tako premetavati, marveč bodo tudi oni rabili svojo orožje.

Wiedovanje v Trstu. Avstrijska vojna eskadra, ki čaka princa Wieda, je še vedno v Trstu. Pravijo, da pride princ Wied v Trst šele 2. marca. Gotovo pa to seveda še ni. Tudi albanska deputacija še čaka v Trstu. Tržačani so strašno radovedni, kaj bo in pozorno in zvedavo gledajo Albance, ki se sprehajajo po mestu in si ogledujejo lepe razložbe. — Včeraj je priplula v Trst francoska vojna križarka Bruix, ki se tudi pridruži častnemu spremstvu princa Wieda. — Jahta Taurus, na kateri se bo peljal albanski knez v svojo novo Albanijo, pride v Trst dne 2. marca. Laška vojna ladja »Quarto« pa ne sme v Trst (bitka pri Visu) in bo čakala kneza v benečanskem vodstvu.

Preiskava. Na predlog državnega pravdnštva je dalo sodišče zapreti vse knjige »Splošne prometne akcijske družbe« na Reki.

Drobne vesti. Včeraj so zaznamovali seismič. aparati v Trstu precej močan potres v oddaljenosti 4700 kilometrov. — V hotelu Lokec v Opatiji se je ustrelil dunajski trgovec Avgustin Vanek, star 38 let. Pustil je na mizi pismo, v katerem pravi, da je izvršil samomor vsled nesrečne ljubezni. — Radi žaljenja cesarja je bil obsojen pred goriškim okrožnim sodiščem Italian Alojzij Zanini iz Vidma na 4 mesece ječe in v izgnanstvo. Državni pravdnik se je pritožil in zahteva višjo kazen. — V Mirnu in v Renčah se je začel nevarno širiti legar. — Aretirali so v Trstu 30letnega Franca Kragelja, ker je ogoljufal pod pretvezo fingiranih kupčij več trgovcev za male zneske. — Konec prepepača. V kavarni Gambirinus na Reki sta se sprla neki delavec Andre Cuculič, ki je bil znan kot najmočnejši človek, pa tudi najhujši prepepač na Reki. Cuculič, ki je bil res silen orjak, so se vsi bali, ker je bil, posebno, če se je malo napil, silno siten in tudi nasilen. Na Reko je prišel pred kratkem drugi orjak, neki Basso, ki pa Cuculiču ni bil kos. Vsled neprestanega zbadanja od strani Cuculiča sta se oba tekmeča vedno sprla, kadar sta prišla skupaj. Tako tudi v kavarni Gambirinus. Po kratkem boju, v katerem je Basso zopet podlegel, je šel Cuculič v gostilno Steinfeld. Basso mu je sledil in pretep se je zopet ponovil, kljub temu, da je Basso prosil Cuculiča, da naj ga ne sramoti. Ker Cuculič le ni odnehal, je pograbil Basso dolg nož in zabodel Cuculiča prvič v prsa, drugič pa v tilnik. V tilniku, se mu je naj zalomil. Cuculič je padel, prepeljal so ga v bolnico, kjer je po silnih bolečinah kmalu na to umrl, Basso pa se je sam javil policiji.

Ne kupujte srečk na obroke.

(Dopis z dežele.)

Nedavno je prinesel »Slovenski Narod« svarilo pred nakupom dragih in nič vrednih zdravil. To svarilo je bilo zelo umestno. Kdor pozna našega kmeta, nam bo moral potrditi žalostno resnico, da gre veliko več denarja za mazaška zdravila, kakor za prava zdravila.

In ne majhno krivdo ima pri tem naša — pratika! Pratika je evangelij za kmeta in sploh za one ljudi, kojih biblioteka obstoji iz pratike. In teh je še dosti!

Ravno tako priprosti, kakor je naš kmet glede mazaških zdravil, ravno tako priprosti so naši napol izobraženi, jara gospoda, kar se tiče srečk. Srečke imajo čudezen vpliv na priproste duše, pa tudi na izšolane ljudi.

Da bi si ljudje enkrat zapomnili, da denar, naložen na srečkah, ni dobro naložen!

Kdor kupuje brezobrestne ali nizko obrestovane srečke, ni dober gospodar; kdor pa kupuje srečke na obroke, zasluži, da se ga položi na klop in mu jih odšteje polno število!

V dokaz naj služi sledeči slučaj. Nedavno umrli upokojeni duhovnik I. G. je kupil pred par leti od Češke industrijske banke v Pragi šest srečk in dobitnih listov na obroke. Kupnina je znašala 779 K 99 v in on se je zavezal plačevati mesečno po deset kron. Plačeval je redno do svoje smrti, malo manj ko dve leti.

Njegov dedič, reven kočar je rekel, da on ne more nadaljevati plačevanja, v kar tudi ni vezan. Prosil je notarja, da naj ukrene, da se pogod-

ba z banko zruši in njemu izplača preostanek vplačanega denarja.

Odgovor banke pravi: Zapustnik je vplačal skupaj 239 K 90 v, dedič plačal še 90 K 13 v in potem si se iznebil teh nesrečnih srečk.

Ker niti dedič, niti notar nista razumela odgovora, prosila sta ljubljansko kreditno banko za pojasnilo. Pa tudi ta ni mogla najti drugega pomena.

Po zapustniku vplačani znesek za 239 K 90 v in še zahtevano doplačilo 90 K 13 v torej skupaj 330 K 03 v se naj smatra kot kupnina za »upanje«, katero je gojil zapustnik še ne cel dve leti, da bo zadel glavni dobiček kake »tobačne« srečke ali znamenite »Jósziv«-srečke! Zanimajo bo gotovo vsakega, kako je mogla prodajalka — banka toliko zahtevati. Stvar je popolnoma enostavna:

Kupnina za srečke znaša 779 K 99 v. Vrednost teh srečk po kurzu pa 378 K 25 v, preostanek za 401 K 74 v gre za obresti in »manipulacijske« stroške!

In zdaj naj kdo reče, da tisti ljudje, ki kupujejo srečke na obroke, ne spadajo — na klop!

Dnevne vesti.

+ Zvišanje deželnih doklad bo zadelo tudi ves kmetički stan. Klerikalci so pripravili toliko denarja, da ne morejo nikamor naprej in zato hočejo zdaj puščati kri vsem stanovom. V prvi vrsti hočejo seveda klati mestno prebivalstvo in mu podražiti hrano in pijačo, obleko in stanovanje, a tudi kmetu nečje priznanje. Ko že imajo enkrat nož v rokah, naj pa vsakemu stanu odteče kolikor mogoče krvi. Izvzeti so samo duhovniki, ki izprešajo za maše in očenaše in druge take prekorniste stvari stotisoče na leto, pa od teh dohodkov ne plačajo ne državnega davka, ne deželnih in ne občinskih doklad. Par tednov je šele tega, kar so klerikalci kmetom prisegali, da ne bodo zvišali doklad. Kmetje so se dali res ogoljufati in so pri volitvah glasovali za klerikalce, zdaj pa jim zvišajo isti klerikalci vse doklade. Pa še kako nesramno in hinavsko se ti klerikalci izgovarjajo. Pravijo namreč, da iz samega usmiljenja za kmeta, ne bodo kmetom davkov tako povišali, kakor meščanom. Ali je kmetu s tem kaj pomagano, če njegovega brata v mestu je hujša nesreča zadena, kakor kmeta samega? Sicer pa bo kmet tako udarjen, da bo črn do kosti od teh novih doklad in novih davkov. Pomisliti je treba le eno, da se spozna vsa klerikalna hinavščina.

Država znižuje zemljiški davek — kranjski klerikalci pa ga hočejo zvišati. Iz tega se najbolje spozna klerikalna ljubezen do kmeta. Tista država, ki pri davkih nikomur ne priznava, priznava sama, da plačuje kmet preveč zemljiškega davka in mu ga zato zmanjšuje, naši klerikalci pa pravijo, da kmet še premalo zemljiškega davka plačuje in mu ga hočejo prav občutno zvišati. Klerikalci pravijo, da so iz usmiljenja za kmeta postopali tako, da bodo zemljiški davek malo manj obremenili z novimi dokladi, kakor obrtni davek. Res, ubogemu šuštarju bodo zvišali doklade za 35%, ali to se ne zgodi iz ljubezni do kmeta, nego iz ljubezni pred visokimi gospodi največjim posestniki. Ubogi šuštarji, žnidarji in kramarji bodo morali plačevati 35% več, kakor doslej, knez Auersperg, ki ima posestev za 5000 kmetov, in drugi taki milijonsko bogati gospodje pa bodo plačevali samo 15% več. Ne iz usmiljenja do kmetov, ampak iz ozirov na milijonarje, ki morajo plačevati zemljiški davek, so klerikalci to doklado zvišali samo za novih 15%. Obrtnikom pa obesili 35% novega bremena. A, če kmet ne bo tako hudo čutil zvišanja doklad na zemljiški davek, kakor obrtnik zvišanje dolade na obrtni davek, bo pa toliko bolj čutil strašno zvišanje užitniškega davka. Edini priboljšek, ki si ga kmet privoščiti, je malo pijače in sem in tja malo mesa. Doklade od vina, vinskega in sadnega mošta bo največ kmet plačal, ker je kmetkega ljudstva veliko več, kakor mestnega prebivalstva in torej kmetkega ljudstva veliko več popije, kakor mestno. Za 105% bodo klerikalci zvišali doklade na užitnino. Ampak konsument ne bo plačal samo povišane užitnine: To je vendar čisto naravno, da skuša vsak odvaliti nove davke naprej. Hišni posestnik bo moral več doklad plačevati in bo podražil stanovanja, čevljar bo moral več doklad plačevati in bo podražil blago, in ker bo tudi gostilničar moral 35% več, kakor doslej obrtnega davka plačevati, seveda ne bo vina podražil le za 105% kar bo znašala užitnina, ampak za več, da odvali od sebe še obrtni davek. Tako bo torej tudi tisti kmet,

ki ga gledajo klerikalci s tisto ljubeznijo, kakor požrešen fajmošter svoje purmane, plačeval vino in meso ne samo za toliko dražje, kakor bo znašala užitnina, ampak še malo dražje. Tako je v resnici klerikalno usmiljenje za kmeta.

+ Zvišanje užitniških doklad. Znana stvar je, da živimo na Kranjskem jako slabo, tako slabo, kakor malokje. Ubogi Romunc otepava »mamaligo«, Furlan gladuje pri polenti, Kranjec pa živi od zelja in repe, krompirja in fižola in žgancev. Kdor je bil kdaj na Bavarskem ali v Švici — ti so najbližji naši sosede — ali pa na Češkem in je videl kako tam kmet živi in stanuje, ta se mora zjokati nad našim beraštvom. Ravno tak razloček je med življenjem našega mestnega prebivalstva in med življenjem mestnega prebivalstva drugod. Pri nas prazna kavica, pa komaj toliko druge hrane, da ljudje od lakote jetike ne dobe, drugod izobilje, dobra, izdatna hrana, čedna obleka in lepo stanovanje. V primeri z življenjem v drugih deželah je pri nas življenje uprav pasje. Šele v drugih deželah vidi človek, kaj se pravi dobro živeti in si s krepko izdatno hrano jačiti moči. Zdaj pa nam hočejo klerikalci še to pasje skromno življenje podražiti z zvišanjem užitnine na najpotrebnejše stvari, celo na meso, ki je povprek prav redka prikazen v naših hišah, ne redna hrana, ampak le nekaj priboljšek. V drugih deželah je meso glavna hrana in prikuha je res le prikuha, pri nas pa je meso pri zelju, krompirju in repi le to, kar so ocvirki na žgancih. Angleški delavec je trikrat na dan meso, naš ga pa komaj vsak teden malo vidi, kakor Furlan, ki na trak obesi sir in se ga s polento dotika, da dobi malo sirovega okusa na pušto polento. Pri takih ubožnih razmerah je povišanje užitniškega davka kar za 105% vnebovpijoč greh in neodpusten atentat.

+ Klerikalcem ni prav, ker se je klub narodno - naprednih deželnih poslancev obrnil vzpričo nasilstva, ki so ga klerikalci izvršili v deželni zboru, na ministrskega predsednika grofa Stürgkha in na cesarja samega. Psujejo za to napredne poslance v »Slovenca« za kverulante in pravijo, »da noben resen človek ne bo njihovega koraka smatral resnim«. Seveda klerikalci bi želeli, da bi naprednjaki vse krivice, ki se jim gode s strani klerikalne deželnozbornske večine, vdani v božjo voljo prenašali, ne da bi proti terorizmu in nasilstvu rezonirali. To bi bilo seveda klerikalni gospodi prav ljubo, da bi se naprednjaki dali mirno in brez odpora zadaviti, ne da bi za to izvedel ostali svet. Zato so tudi vedno tako ogorčeni, ako najde kaka njihova lopovščina pot v svet, za to se pri takih prilikah tako zgražajo, češ, da slovenski stvari ni koristno, ako domače spore spravljamo pred forum tuje javnosti. I kajpak, kar zadržati in zadaviti bi se naj dali, to bi jim bilo po godu. Toda je že tako, da hoče vsak živeti in da se za življenje bori z vsemi sredstvi. Klerikalci so započeli borbo na življenje in smrt ter nam potisnili nož v roke. S tem nožem se sedaj branimo in se bomo branili do konca, dokler ne strmoglavimo v propad klerikalne svojati, ki je zadala že toliko gorja slovenskemu ljudstvu in povzročila že toliko škode slovenski narodni stvari. Klerikalci sedaj kar besne. To je znamenje, da so že prav ob koncu svojih sil. Za to se njihovega divjanja prav nič, ne bojimo. Le naj divjajo, bo jih tem preje konec!

+ Preganjanje industrije na Kranjskem. Ta naša uboga dežela! Skoro tretjina te zemlje je nerodovitna, prebivalstva je pa toliko, da bi moglo živeti od poljedelstva in živinoreje, samo če bi bilo na visoki stopnji kulture. Dežela je razparcelirana v cunje, obremenjena pa z davki in z dokladi tako, kakor kaka bogata kronovina. Edina pomoč, obrniti gospodarske razmere na bolje, je ustanovitev industrije. Po svoji legi, v ozadju Trsta, največjem pristanu cele države, je Kranjska, kakor ustvarjena za industrijo. Slovinci sami nismo v stanu ustvariti velike industrije, ker zato nimamo denarja. Kapital in strokovne moči — to je prva stvar pri industriji, mi pa smo berači in nimamo skoro nič strokovnjakov. Samo če se privabi v deželo tuji veliki kapital, bo nastala pri nas industrija, ki bo dajala ljudem zaslužka in povzdignila splošno blagostanje. Žal, da je za to tako malo razumevanja. Kranjci smo še vedno tako zabiti, kakor Zamorci, kajti pri nas še ne vidimo, da so fabriški delavniki za ljudski blagor vse drugačne vrednosti, kakor cerkveni stolpi. Klerikalci že celo nimajo nič smisla za povzdigo industrije in tudi vsi skupaj nimajo toliko zdrave pameti, da bi pomen industrije pojmi. To nam kaže predlog na povišanje

deželnih doklad. Na eni strani kupujejo vodne sile, zidajo elektrarne in obetajo, da bodo industrializirali celo Kranjsko, na drugi strani pa delajo največje ovire vsaki industrialni ustanovitvi. V sedanji krizi se industriji ne godi dobro. Železarna na Savi pri Jesenicah, papirnici v Vevčah in v Goricanah, cementna tovarna v Mostriani, vse imajo velike težave in težko izhajajo. Ustanovitev nove industrije je mogoča samo pod posebnimi ugodnimi pogoji. Kako se to dela, vidimo na Ogrskem. Ondotna vlada dovoljuje industrialnim podjetjem posebne olajšave. Navadno dovoli vsaki novi tovarni 20 do 30-letno popolno oprostitve vseh državnih davkov in vseh doklad, dostikrat ji da brezplačno vse potrebno zemljišče in tudi znižane tarife na železnici. To se pravi privabiti tuji kapital, ga potegniti nase, da ne gre v druge dežele in pomagati, da nastane industrija, ki daje tisočim zaslužka in dela, ne samo delavcem direktno, ampak tudi obrtnikom, trgovcem, kmetovalcem, in ki sčasoma plačuje državi, deželi in občinam visoke davke in doklade. Pri nas pa pospešujejo klerikalci razvoj industrije na ta način, da zabijajo milijone v nesrečne elektrarne, od katerih industrija ne bo jemala toka, ker bo predrag, obenem pa pode tuji kapital od kranjske meje z visokimi dokladi. Kdo bo pa tako neumen, da bo nesel svoj kapital na Kranjsko in tu ustanovil industrialno podjetje, ki bi lahko tisočim dajalo zaslužka, če pa klerikalci že na meji nanj čakajo, da bi mu vrgli okrog vratu vrv deželnih doklad. Povišanje deželnih doklad pomeni odganjanje tujega kapitala in preganjanje industrije. Pa ostanimo berači!

+ Branitelji ustave. Klerikalci so postali zelo vneti za ustavo. Časih so bili veliki nasprotniki vsake ustavnosti ali to njihovo mišljenje se je popolnoma premenilo, odkar so spoznali, kako prijetno je, sedeti pri javnih blaginjah in »skrbeti za ljudski blagor«, tako da se kar žepi trgajo. O, zdaj kar gore za ustavo, toliko bolj, ker se bodo blaginje z novimi dokladi in novimi posojili zopet napolnile, in so strašno hudi, ker smo mi izrekli, da klerikalci deželno ustavo na tako nezaslišen način teptajo in deželno gospodarstvo tako slabo vodijo, da bi bilo veliko bolje, če se ustava sploh sprostira in uvede komisarijat. Kranjska ustava je le še toliko v veljavi, da lahko klerikalci uganjajo največje krivice in nasilnosti in pripravljajo deželni denar tako, da pojde vse polagoma v nič. Za tako ustavo ne bo nikomur žal in če bi prišel nekaj časa komisarijat, ki bi v red spravil deželno gospodarstvo, bi to bila samo sreča. Spricho ozkega prijateljstva med vlado in klerikalci sicer ni misliti, da bi se to zgodilo, ampak avstrijska javnost naj vsaj ve, da bi tisti, ki na Kranjskem dve tretjini vseh davkov plačujejo, raje videli celo komisarijat, kakor da bi še dalje prenašali to zverinsko strahovlado in gledali to brezvestno gospodarstvo. »Slovenec« se sklicuje na Češko, češ, da so tam vsi proti komisarijatu. Prvič je to neresnično, ker so same stranke, ki niso proti komisarijatu kot takemu, nego proti osebam, ki tvorijo komisarijat, drugi pa je na Češkem večina v dež. odboru vladala pravico in je vestno gospodarila, četudi si iz finančnih stisk ni mogla pomagati, dočim vlada pri nas klerikalna stranka in dela z deželnim denarjem tako, kakor zamorski vladarji republike Haiti.

+ Rop naprednih mandatov. Klerikalce je hudo speкло, da so se narodno - napredni poslanci brzojavno pritožili pri cesarju, da je večina dež. zbora protipostavno razveljavila mandate poslancev Mazelleta in Lavrenčiča in da so proti temu nasilstvu protestirali tudi pri ministrskem predsedniku. Tako nesramni so, da imenujejo te pritožbe atentat na deželno avtonomijo in demokracična načela. Saperment, imajo klerikalci originalne nazore o demokraciji in o deželni avtonomiji. Kakor je bilo konstatirano v dež. zboru so v notranjski in v dolenski mestni kuriji vedno volili samo mestni in trški volilci, nikoli kmetje, da to odgovarja veljavnemu zakonu in načelu interesnega zastopstva. Tudi vlada sama je v deželnem zboru izjavila, da je bila izvolitev Lavrenčiča in Mazelleta postavna in je ugovarjala razveljavitvi. Klerikalci so vzlic temu ta dva mandata razveljavili. S tem so prelomili postavno in izvršili političen rop — zdaj pa zahtevajo, naj bi naprednjaki to celo brez ugovora prenesli, češ, to zahteva dež. avtonomija in demokracično načelo. To pa so nazoni, da je kaj. Politično roparstvo v imenu demokracičnih načel in dež. avtonomije. Kaj tako imenitnega že dolgo ni bilo slišati. Kakor se vidi, so klerikalci na potu, da postanejo nekaki politični futuristi!

† Iz šolskega odseka. Šolski odsek je zboroval včeraj do 9. zvečer. Predelal je z mrzlično naglico ves zakon (190 paragrafov!) Od manjšine je bilo stavljeno nad 50 izpreminjavalnih predlogov, a večina S. L. S. je sprejela samo — en predlog, vse druge je odklonila! — Kakor na dopoldanski seji posl. Gangl, tako je na večerni seji predlagal grof Margheri črtanje § 49., ki daje deželniemu glavarju nadzorovalno pravico, ker ta paragraf nasprotuje določbi člena XVII. državnega osnovnega zakona, oziroma §§ 1., 9. in 10. državnega šolskega zakona z dne 25. maja 1868. Ta predlog imenuje »Slovenec« — impertinenco! — Padel je tudi predlog posl. prof. Reiserja, naj stopijo določbe glede novih službenih prejemkov v veljavo od 1. jan. 1914. Večina S. L. S. je sklenila, da stoji novi službeni prejemki v veljavo s prvim dnem onega meseca, ki pride za onim dnem, ko se ta novi zakon razglasi. — Ker ni nobenega upanja, da bo zakon tak, kakršnega je sprejela večina, sankcioniran, ampak bo moral v deželni zbor nazaj, je nemogoče, da pride učiteljstvo letos do izboljšanja plač. Zgoditi se mora v zadnjem hipu kaj posebnega, da se to izpremeni. Upanja pa ni nobenega!

† »Pravzaprav neumnost«. Dostojnosti »Slovenec« ne pozna; to je stara reč, ki jo potrjuje tudi snovi v poročilu o seji šolskega odseka. Posl. Gangl je rekel v svoji izjavi ob koncu, da se specialne debate ne more udeležiti, ako ostanejo v zakonskem načrtu šolskega zakona vse določbe neizpremenjene, torej take, da zanje ni mogoče glasovati. Ker so pa bili stavljeni izpreminjavalni predlogi v prilog vsaj delnega izboljšanja zakona, je bila dana možnost, da se tudi N. N. S. udeležijo podrobne debate in da izkušajo s svojimi izpreminjavalnimi predlogi popraviti, kar se popravi. To delo je prevzel zlasti posl. prof. Reiser, ki je predložil in utemeljil toliko izpreminjavalnih predlogov, da bi — ako bi jih večina sprejela — dali zakonu vse drugo lice, ga usposobili za sankcijo ter ga napravili prizadetim krogom vsaj deloma sprejemljivim. To pa imenuje »Slovenec« — »pravzaprav« neumnost! Komur se zdi ta psotka primerna ali celo duhovita, naj jo spravi v svoj žep!

† Ogorčenje proti novim davkom. Iz Dolenjske se nam poroča: Čim se je zvedel najnovejši klerikalni škandal o novih res neznošnih davčnih bremenih, se je pojavilo v vseh slojih prebivalstva ljuto ogorčenje proti klerikalnim prijavkam. Samih klerikalcev, ki so še količkaj pošteni, je postalo sram in sami pravijo, da je to sploh nemogoče. Pa bodo že videli, če je mogoče ali ne.

† Volilci, somišljeniki in somišljenice šentjakobskega okraja! Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj vas vabi, da se zanesljivo udeležite protestnega shoda v nedeljo 1. marca ob 10. dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma. Pokažite z najštevilnejšo udeležbo, da vas ni volja plačevati vedno večje davke zaradi klerikalnega razmetavanja ljudskega denarja.

† Krakovčani in trnovčani pozor! V nedeljo, dne 1. marca se vrši ob 10. uri dopoldne javen ljudski shod v veliki dvorani Mestnega doma. Na dnevnem redu je protest proti nezasišnemu zvišanju deželnihih doklad in poročila deželnihih poslancev. Somišljeniki in somišljenice! napredno gospodarsko društvo za Krakovo in Trnovo poziva vas, da se tega protestnega shoda polnoštevilno udeležite.

† Shod v Postojni. V nedeljo se vrši v Postojni v »Narodnem hotelu« ob 5. uri popoldne protestni shod proti klerikalnemu nasilstvu v deželnem zboru in razveljavljanju notranjega mandata, kakor tudi proti novi, neprenosni obremenitvi davkoplačevalcev. Volilci, pridite vsi na shod, ker gre za interese vseh.

† Šolska vest. Na mesto za Predvor pri Kranju imenovane učiteljice gđc. Ljudmile Kovač pride kot provizoričen učitelj v Loški potok g. Janko Trošt.

† Društvo »Mladika« v Ljubljani je priredilo dne 21. februarja t. l. akademijo in razstavo jestvin kuharske šole. Račun za prireditve je sledeči: I. Prejemki. Vstopnina in darovi 523 K, razpečevanje jestvin 342 K 42 v., skupaj 865 K 42 v. II. Troški. 10 računov skupaj 505 K 04 v., čisti dobiček 360 K 38 v. za katerega se podpisani odbor najiskrenejše zahvaljuje vsem obiskovalcem in darovalcem. — Odbor društva »Mladika« v Ljubljani, dne 26. februarja 1914.

† Zaročil se je g. Srečko Zalo-kar z gđc. Fani Skuberjevo.

† Umrla je danes po dolgi bo-lezni komaj 19 let stara zasebna uradnica gđc. Viktorija Prohinarjeva, hčerka vratarja v justični palači P. v m. l.

— Pomočnik preizkušaja. Obrtne kroge opozarjamo na v današnji številki nahajajočo se objavo obrtno - oblastvene preizkuševalne komisije za pomočnike v Ljubljani, katera nanaša dneve preizkušanj v tekočem letu.

Žrtev ponesrečenih spekulacij. Iz Novega mesta se nam poroča: Te dni se nam na žalosten način vzbuja spomin na nesrečno Hočevanjevsko spekulacijo pri svojčas Smoletovi opekarni pri Zabji vasi. Veliko gospodarskih žrtev je zahteval ta polom. Ali najobčutnejše prizadeta pri tem polomu je rodbina svoječasnega graščaka g. Rudolfa Smoleta. Ta graščina, ki je bila v domačih slovenskih rokah, se te dni na javni dražbi razkosava in prodaja. Kolikor je doslej znano, je opekarno kupila Ljudska posojilnica, ki je bila pri podjetju močno zainteresirana. Baje znaša kupnina 180.000 K, po drugih virih samo 115.000 K. Kdo je kupil idiličen grad in posestvo na Grabnu, doslej še ni znano. V četrtek dopoldne je prišel na dražbo tudi dekan Koblar iz Kranja, ki namerava tudi v imenu klerikalne posojilnice nekaj od te graščine kupiti. Spricho denarne krize je pri tej razprodaji interesentov zelo malo, ponajveč so zastopani samo zastopniki več ali manj sozainteresiranih denarnih zavodov.

Ogenj je nastal na pustni večer okrog 8. ure na Krežini fare Dragatuš. Pogorela so vsa gospodarska poslopja Hudelje Ivana, mnogo lesa, oprave in poljskih pridelkov. Živino so otehi. Goreti je začelo na skednju in ni dvombe, da je požar zanehtal zlobna roka. Pri tej priliki ne moremo zamolčati skrajne brezbrzičnosti onih Dragatuščanov, ki imajo na razpolago konje, pa jih niso pustili vpreči. Vsak izgovor je brez podlage. Ali je društvo samo zato tukaj, da se vleče iz dolgov, v sili pa pojdi z brzgalno na rami gasit. Sramota. Gasilci so morali peš na lice nesreče, da s kljukami in drugim orodjem rešijo, kar se še rešiti da. Dobilčanje so se vrnili med potjo. Prizadeti je zavarovan pri banki »Slaviji« za 1200 K.

Kinematograf »Ideal«. V petek, dne 27. februarja specialni večer. 1. Trgovina in življenje v Saigonu. (Naraven posnetek.) 2. Čudna pota usode. (Veseloigra.) 3. Kazimir se boji steklosti. (Komično.) 4. Sin jetnice. (Učinkovita Nordisk-drama v 3 dejanjih. V glavnih vlogah Valdemar Pyslander in Elza Fröhlich.) 5. Pavlinine solze. (Komično.)

Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske. Od 15. februarja do 21. februarja je bilo 21 novorojencev. Umrlj jih je 23 in sicer 14 domačinov in 9 tujcev. Umrlj so za ošpicami 1, za jetiko 6 (4 tujci), vsled mrtvouda 1, vsled nezgode 1 in ostali za različnimi boleznimi. Obbolelo jih je 8 za ošpicami, 1 za dušljivim kašljem in 3 za vrtico (1 tujec).

Ob oko bi bil kmalu prišel 27letni Franc Bovha, delavec v Samassovi tovarni. Vlivaj je namreč železo in mu je razstoplina brizgnila iz kotla na levo oko ter ožgala trepalnice. Moral bode ostati dalj časa v zdravniški oskrbi.

V kavarni »Central« koncertira od 1. marca dalje novo došel tamburaški in vokalni zbor »Javor«. Glej inserat.

Kranjski deželni zbor.

(VI. seja dne 27. februarja 1914 ob 10. dopoldne.)

Danes pride v razpravo deželni proračun, ki izkazuje nad 4 milijone primanjkljaja.

Da se pokrije ta primanjkljaj, se bodo zvišale deželne doklade. Ob enem se bo sklenilo, najeti novo posojilo v znesku 6 milijonov kron, ki je namenjeno za gradbo deželnihih elektrarn.

To so stvari, o katerih bi bilo treba temeljito in vsestransko razpravljati in obravnavati.

Klerikalna večina pa hoče vse to rešiti v eni seji — v današnji. Seveda se bo vse tako zgodilo, kakor to želi večina.

Zgodilo se bo kljub odporu z napredne in veleposestniške strani.

No, kakor čujemo, tudi med klerikalnimi poslanci niso vsi navdušeni za finančni načrt. Pravijo, da so poslanci Vehovec, Kobi in Košak resno revoltirali proti novim finančnim predlogom. Pa to je samo vihar v kozarcu, ki se poleže takoj, čem malo zarobanti deželni gromovnik.

Seja se je pričela ob četrtna 11. dopoldne.

Za zapisnikarje sta bila imenovana poslanca Mihelčič in baron Born.

Sodišče v Novem mestu zahteva izročitev posl. Zurca.

Nadomestne volitve v odseku.

Mesto bivšega poslanca Josipa Lavrenčiča, čegar mandat so kleri-

kali razveljavili, je bil iz cele zbornice izvoljen v finančni odsek posl. dr. Ivan Tavčar.

V upravni odsek je bil izvoljen iz cele zbornice mesto bivšega poslanca Julija Mazelleta, čegar mandat so klerikalci tudi razveljavili, poslanec dr. Vladimir Ravnihar.

Mesto Mazelleta je bil iz mestne skupine izvoljen za reditelja posl. dr. Reiserja.

Dež. glavar je odkazal razna poročila deželnega odbora pristojnim odsekom.

Razprava o nujnih predlogih posl. Reiserja.

Dež. glavar: Predno preidemo k naslednji točki dnevnega reda, bomo obravnavali o nekaterih nujnih predlogih. Besedo ima posl. Jos. Reiser, da utemelji nujnost svojega predloga glede zvišanja aktivitetnih doklad deželnim uradnikom.

Posl. Reiser je, utemeljevalje nujnost, poudarjal, da je njegov predlog v ozki zvezi s proračunom, da je torej že s tem povedana nujnost. Naglašal je, da bi se aktivitetne doklade deželnihih uradnikov morale zvišati z 1. 1911., to tem bolj, ker so se med tem zvišali službeni prejemki državnih uradnikov, ki so pravkar dobili novo službeno pragmatiko s časovnim napredovanjem.

Klerikalna večina je nujnost Reiserjevega predloga odklonila, s čemer je pač pokazala svojo veliko ljubezen do uradništva.

Dež. glavar: Sedaj pride v razpravo nujni predlog posl. Jos. Reiserja o časovnem napredovanju deželnega uradništva.

Posl. Reiser je utemeljeval nujnost svojega predloga s tem, da so se življenjske razmere tako izpremenile, da je nujno potrebno, da se izboljša gmotni položaj deželnihih uradnikov.

Klerikalna večina je tudi temu predlogu odklonila nujnost, nakar je oba predloga deželni glavar odkazal finančnemu odseku.

Za agrarno politiko.

Dež. glavar: V razpravo pride nujni predlog posl. Povšeta, naj se deželni odbor obrne na vlado s pozivom, naj pri sklepanju novih trgovinskih pogodb ostane pri svoji dosedajni carinski politiki.

(Deželni glavar je predsedstvo oddal svojemu namestniku baronu Liechtenbergu ter s posl. dr. Tavčarjem in grofom Margherijem odšel iz dvorane.)

Posl. Povše je v dolgem govoru zagovarjal agrarno politiko, naglašajoč, da je agrarna politika edina prava rodoljubna slovenska politika. Govoril je o naraščanju izseljevalnega gibanja in o naraščajočem zadolževanju kmetijskega prebivalstva. Med drugim je rekel, da je bilo samo lansko leto na kmetijsko posestva vknjiženih 12 milijonov dolgov. Razpravljal je o napredovanju živinoreje, predvsem o svinjereji ter rekel, da bo treba še pred novim letom 1915. izvesti štetje goved in svinj po vsi državi, da se s tem dokaže, da smo od leta 1910. že tako napredovali, da lahko s svojo živino pokrijemo vse zahteve, mesnega trga.

Povše je končno še na dolgo in široko govoril o konjereji, o vinarstvu, o sadjarstvu, o lesnem eksportu. Predlaga, da bodi načelo avstrijske politike, da se carine prosti pusti uvoz za močna krmila ter zahteva znižanje carine na kmetijske stroje.

Nujnost je bila sprejeta, predlog se odkazuje upravnemu odseku.

Poslanec Demšar utemeljuje svoj nujni predlog glede povzdige živinoreje, izboljšanja hlevov, o gozdarstvu ter preide zopet na lesno industrijo.

Predlaga v varstvo lesne trgovine, da se ohrani carine prosti izvoz v tuje dežele.

Nujnost je bila soglasno sprejeta, nakar je deželni glavar izročil predlog upravnemu odseku.

Nato je prišel v razpravo še nujni predlog poslanca Jakliča in tovarišev o varstvu mlekarstva.

Nujnost je utemeljeval poslanec Jaklič. Zahteval je, da se pri sklepanju trgovinskih pogodb s tujimi državami skrbijo za to, da se določi primerna carina za uvoz tujih mlečnih izdelkov. Nujnost je bila sprejeta in predlog izročil upravnemu odseku.

Proračunska debata.

Deželni glavar: Prehajamo sedaj k 8. točki dnevnega reda, k poročilu finančnega odseka. Besedo ima poročevalec dr. Krek.

Poslanec dr. Krek:

Izjavljam takoj uvodoma, da obžalujem, da je prišel finančni načrt tako kasno v razpravo pred deželni zbor. Nimajo torej prav tisti, ki pravijo, da je ta predloga prenašaljena in da je prišla prehitro pred zbornico. Jasno je namreč, da mora vsaka stranka imeti jasen in točen gospodarski program. Takšen program

ima tudi S. L. S. Zato je deželno-zbornica večina že zdavno imela sestavljen finančni načrt, ki je sedaj predložen zbornici. Deželni odbor pa te predloge ni mogel preje predložiti, ker je ni mogel dati natisniti radi znanega tiskarskega gibanja.

Predloženi finančni načrt se ozi- ra že na državne predoklade.

Ti predokladi se vrše sedaj po ključu iz leta 1901., ne pa po kon- zumnem ključu. To je dosegla naša državnozborna delegacija, na čelu deželni glavar dr. Susteršič, ki je nosil v tem oziru težino vseh bremen. V tem delu je oteževala napore klerikalnih poslancev izjava zastopnika, v naprednih rokah se nahaja- joča, deželnega odbora, ki se je leta 1908. na anketi na Dunaju izrazil za ključ po konzumu. Pri tej priliki še omenjam, da se je isti zastopnik de- želnega odbora izjavil na isti anketi za izrabo vodnih sil s strani dežele. (Dr. Pegan: Sedaj pa liberalci nasprotujejo izrabi vodnih sil! Poslanec dr. Triller: To je laž, samo nerealni izrabi vodnih sil!)

Govornik je nato obširno raz- pravljal o deželnem gospodarstvu in pel slavo deželni upravi. Zatrjeval je, da uživajo vsi sloji prebivalstva dohroto deželne uprave in deželnega gospodarstva, zlasti kar se tiče šol- stva, zdravstva in občil. Zato je čisto upravičeno in tudi pravično, ako dežela skuša vse sloje deželnega go- spodarstva pritegniti k prispevanju za deželno gospodarstvo. Z direktni- mi davki ni mogoče vseh slojev do- seči, zato je treba za prispevanje za deželno gospodarstvo potom indirektnih davčnim pritegniti tudi one sloje, ki ne plačujejo nobenega di- rektnega davka.

Govornik je poudarjal veliko važnost, ki jo ima diferenciranje davkov, nasvetovano v finančnem načrtu. S tem se je doseglo, da bosta kmet in mali obrtnik, ki tvorita pre- težno večino prebivalstva v naši de- želi, z zvišanjem doklad najmanj pri- zadeta, saj se zanje določa samo 15% zvišanje, dočim znaša zvišanje doklad za vse druge 25%. Največ deželnihih doklad bodo v bodoče pla- čevala velika, bogata industrijska podjetja. Iz proračuna je razvidno, da prihajajo izdatki v prid celi deželi. (Poslanec dr. Novak: Završnica! — hrup med klerikalci!)

Poslanec dr. Krek: Ponavljam, da se je že leta 1908. zastopnik na- rodno-napredne stranke na anketi na Dunaju izjavil za izrabo vodnih sil s strani dežele. (Poslanec dr. Novak: Za realno izrabo, proti vašim vodnim napravam je ogromna večina davko- plačevalcev! — Velikanski hrup med klerikalci, ki kriče in vpijejo. Tudi Krek kričaje nadaljuje svoja izvajanja.) Govornik je opisoval ve- like dohroto, ki jih ima prebivalstvo od pametnega, a obenem širokopote- znega deželnege gospodarstva. V primeri s temi dobrotami so naravnost malenkostne tiste kronice, ki jih daje deželni odbor kot podporo svo- jim pristašem. (Poslanec Ribnikar: Ne malenkostne kronice, mar- več ogromni tisočaki so to, ki jih da- jete svojim pristašem. — Krek na ta medklic ni reagiral.)

Končno je poudarjal, da 145% doklada na užitnino od vina, vinske- ga in sadnega mošta ter mesa ni vi- soka, češ, da imajo tudi druge kro- novine, kakor Goriska, Istra in Dal- macija, ki so vseskozi vinorodne de- žele, prav tako visoke ali še višje užitniške doklade. (Poslanec Rib- nikar: Če je tako, zakaj potem teh doklad ne povišate kar za 300 od- stotkov? Boste že videli, kakšne po- sledice bo imelo to povišanje! Dr. Krek je v veliki zadregi nekaj jecljal in molčal.) Končno je v imenu fi- nančnega odseka predlagal:

Visoki deželni zbor skleni:

1. Deželni proračun za leto 1914. se odobri s potrebnostjo 7.879.167 K, s pokritjem 3.693.528 K, torej s pri- manjkljajem 4.185.639 kron.

II. V pokritje primanjkljaja 4.185.639 K je pobirati leta 1914.:

1. pričenši s 1. marcem 1914 145 odstotno doklado na užitnino od vi- na, vinskega in sadnega mošta ter od mesa, všteti 20% izredno državno doklado, ki se pobira z državno uži- tnino od teh predmetov v za užitnino zaprtem mestu Ljubljana

2. samostojno deželno doklado 2. samostojno deželno naklado od porabljenega piva po 4 K od he- ktolitra, toda s to omejitvijo, da ima odposti pobiranje deželne doklade na pivo za oni del leta 1914., za katerega bi bil deželni Kranjski ne glede na od- kazovanje, ki se podelijo v zmislu za- kona z dne 23. januarja 1914, drž. za- kona št. 14, oziroma v zmislu na me- sto tega zakona stopivših zakonov,

iz državnih sredstev odkazan zne- sek, ki je pri primernem proračunu za letni znesek enak čistemu dobič- ku, ki ga je imela dežela Kranjska v neposredno preteklem letu pri de- želni nakladi na pivo;

3. doklado na vse neposredne državne davke, izvzemši dohodni-

ski davek in pridobinski davek krošnjarjev, in sicer:

- a) v izmeri 55% glede realnih davkov;
- b) v izmeri 55% glede splošne pri- dobnine, plačane po davčnih za- vezancih četrtega razreda;
- c) v izmeri 75% glede vseh ostalih davkov.

III. Nepokriti ostanek primanj- klaja je pokriti iz blagajničnih ostankov.

IV. Deželnemu odboru se naro- ča, da pridobi sklepu pod II. Najvišje pritrjenje.

V. Pritrdi se nastopnim resolu- cijam:

1. Deželnemu odboru se naroča, da stori vse potrebne korake, da se v bodoče imenuje vodja deželnihih do- brodelnih zavodov edinole po avto- nomnem deželnem zastopu. Naroča se mu tudi, da poroča do prihodnje- ga zasedanja deželnege zbora o defi- nitivni ureditvi vodstva deželnihih do- brodelnih zavodov.

2. Deželnemu odboru se naroča, da do prihodnjega zasedanja dežel- nege zbora predloži načrt o preure- ditvi deželne blazinice na Studencu s posebnim ozirom na stanovanjske razmere strežniškega osebja v blazi- nici in v bolnici.

3. Deželnemu odboru se naroča, da ukrene vse potrebno, da se skraj- ša doba, po preteku katere se mo- rajo bolniki v izvenkranjskih bolni- cah naznanjevati deželnemu odboru, da ta dovoli nadaljno zdravljenje.

4. Deželnemu odboru se naroča, da preuredi sedanj način postopanja za odvod naznanjenih bolnikov iz bolnice v tem zmislu, da se skrajša rok, v katerem se ti bolniki odpravijo iz bolnice.

5. Deželnemu odboru se naroča, da izda na vsa županstva okrožnico s pozivom, da ta strogo pazijo na domovinsko pravico občanov, ki že delj časa bivajo v tujih občinah, in da deželni občinski revizorji pri svojih revizijah to tudi zasledujejo.

Ko je deželni predsednik baron Schwarz odgovoril na neke interpe- lacije — na katere ni bilo mogoče slišati v časnikarski loži, je deželni glavar prekinil sejo ob četrtna dve.

Seja se nadaljuje ob 4. popoldne. Pripominjamo, da je običaj v drugih deželnihih zborih, da daje vlada žurnalistom na razpolago svoje služ- bene izjave. Ali so izjave kranjske deželne vlade tako brez pomembne, da zanje ni treba vedeti javnosti?

Narodna obramba.

Podružnica Ciril - Metodove družbe v Domžalah ima v nedeljo, dne 1. sušca t. l. v gostilniških pro- storih g. Fran Kuharja v Domžalah svoj redni občni zbor. Začetek zho- rovanja točno ob 3. popoldne, za slu- čaj nesklepnosti pa se vrši občni zbor eno uro pozneje. K obili udelež- bi vljudo vabi odbor.

C. M. podružnica za Jeseniško občino naznanja, da se vrši njen red- ni letni občni zbor, dne 28. t. m. ob pol 9. zvečer v hotelu »Triglav« z običajnim dnevnim redom. Naši na- sprotniki ne mirujejo, ne držimo kri- žem rok! — Odbor.

Društvena naznanila.

Sokol I. vabi svoje člane in čla- nice k predavanju o »mednarodnih tekmah«. Predava br. St. Vidmar v soboto 28. t. m. v prostorih Sokola I. (Trg Tabor št. 2, skozi dvorišče). Za- četek točno ob 8. zvečer.

Predpustni korzo. — »Slavčeva« maskarada. Podrobno poročilo o ti prireditvi, ki je bila največja maska- radna prireditev v Ljubljani, se nam je neljubilo nekoliko zakasnilo. Toda ne bo slabo, če si pokličemo v tem žalostnem postnem času v spomin veselo življenje in vrvenje pred pu- stom in če si osvežimo v spominu vesele ure radovanja in razveselje- vanja, ki smo jih preživeli pred pu- stom, in katere nam je nudila v po- sebni meri velika »Slavčeva« ma- skarada. Predpustom je večina itak rajši namesto brala, plesala. Maska- rada je bila, kot že omenjeno, naj- večja v Ljubljani, tako po obsegu prireditve, kakor tudi po številu mask in udeležencev. Velika dvora- na v Unionu je bila bogato, bahavo in povsem predpustnemu korzu pri- mereno okrašena in razsvetljena. Te dekoracije, ki so vsakega iznenadi- le, so izvršile društvene pevke in pevci pod vodstvom društvenega predsednika gosp. Dražila in g. Hubada ml. Sodeloval je na ma- skaradi ljubljanski društveni orke- ster, ki je igral zelo pridno in dobro. Dalje se je udeležila maskerade tudi ciganska godba, ki je vzbujala veli- ko pozornost in tudi pridno igrala v veliki dvorani in tudi v sosednih prostorih. Cigani so bili prav dobro maskirani in so želi za svoja proz- valjanja obilo priznanje. Plesje je vo- dil zelo spretno in točno član in pe- vec »Slavca«, konc. plesni učitelj g.

L. Černe ml. Kljub temu, da društvo letos ni poslalo vabil, saj so »Slavčeve« maskarade že itak dobro znane, se je odzvalo občinstvo v nepričakovano velikem številu. Lahko rečemo, da so bili zastopani vsi srednji in boljši sloji. Prišli pa niso na korzo samo ljubljanci, marveč je prihitelo ta večer tudi več gostov iz bližnjih zunanjih krajev, da, prišli so celo Čehi iz Prage, iz Kraljevih Vinogradov in iz Višegrada. Zastopana sta bila Trst in Gorica in več drugih sosednjih mest. Zastopanih je bilo veliko število narodnih društev iz Ljubljane in okolice. — Prodanih vstopnic je bilo 1523, na korzu je bilo čez 350 mask, kar je za Ljubljano izredno veliko število. Zastopani so bili tudi častniki, posebno domobranci. Že kmalu zvečer se je napolnila dvorana z nagajivimi maskami in plesalčnimi udeleženci. Kmalu je nastal prav živahen semenj in začel se je ples, ki je trajal do jutra. Prvo četvorko je plesalo 118 parov, drugo 196 in tretjo že jutraj še vedno 114 parov. Pri prvi besedi je bilo 38, pri drugi tudi jutraj 20 karejev. Ker tvorijo glavno vlogo maskarade vendar le maske, o katerih moramo priznati, da so bile posebno nekatere jako okusno in elegantno opravljene, navedemo tu nekatere skupine. Ciganska skupina z lastno godbo je pricela pustni korzo s svojim prihodom na petih vozech skozi mesto. Skupina kranjskih narodnih noš z lastno godbo in Pavlihom na čelu. Videli smo najrazličnejše narodne noše češke, italijanske, angleške, indijske itd.; razne harlekinne, klovne, viteze, hudiče in nagajive satanele, Rokoko - skupine, Pierote in pierote in nad 70 dominov, nekatere jako elegantne. Ljubke in lepe so bile maske marjetice, mak, veterinca, mignon, zvezda, noč, snežinka, zima, proza, vijolica, grozd, biser, češnja, modne dame, Japonke, albanski stolček (aktualna). Dobri so bili: Hrvatice, Hrvatje, izborni zamorec z raznimi šaljivimi predmeti. Španjolke, posebno dobro je bil maskiran in je tudi dobro igral svojo vlogo Baraba, ki mora povsod biti in nagajati, dva meniha, Boccacio, Turki, Bolgari, Črnogorke, zapeljive ciganke, neumni Avgust, Tirolci in Tirolke, Albanec, šampanjec, razni mornarji, marionete, jockey, Kitajci, bebelji, kavoj in še nebroj drugih lepih mask v raznih imenovanih skupinah. Med godbo in petjem se je sprehajala in plesala ta pestra družba na korzu in je potegnila celo družbo v morje veselja in zabave, ki se je končala šele proti jutru, ko so se začeli vračati domov gostje, hvaležni, da se jim je nudilo tako lepo priložnost razveseljevanja in radovanja za pustno nedeljo.

Prosveta.

Slovensko gledališče. V nedeljo popoldne se ponovi na mnogostransko željo izvrstna burka »Lumpacij Vagabund« ali »Zanikrna trojica« s petjem in godbo. Zvečer se vprizori Jurčič-Govekarjeva narodna igra s petjem in godbo: »Rokovnjači«. Pevske točke uglasbil V. Parma. V vlogi Blaža Mozola nastopi kot gost gospod Raiko Salmič iz Celja, ki je igral to vlogo v Celju, Mariboru, Trstu in po drugih slovenskih odrih z največjim uspehom. Polonico igra gdč. Wintrova, Nandeta g. Grom, Menceja g. Povhe, Štefana g. Drenovec, Bejca g. Skrbinek, Obložkega Fončka g. Danilo. Sodeluje bivši moški in ženski zbor slovenske opere ter orkester, kapelnik g. L. Pahor. Režijo obeh iger vodi g. režiser Povhe.

G. Rafko Salmič — petindvajsetletnica njegovega gledališkega delovanja. V nedeljo, 1. sušca, nastopi g. R. Salmič kot gost na kranjskem deželnem gledališču v narodni igri »Rokovnjači«. Nekako 25 let je sedaj, odkar je stopil Salmič prvič kot igralec pred občinstvo in sicer še v starem gledališču v Ljubljani, par tednov prej, ko je postalo to žrtev ognja. Igrali so takrat »Revizorja«, v katerem je imel Salmič dvoje manjših vlog. Pozneje je nastopal v ljubljanski čitalnici, kjer je prirejalo »Dramatično društvo« gledališke predstave. Po dosluženi vojaščini je igral kot gost v postojnski, cerkniški in bistriški čitalnici. Eno sezijo je ostal potem v Ljubljani, kjer je prvič nastopil v deželnem gledališču v igri »Kip« v vlogi mojstra Formelinija, potem v »Lepi Heleni« kot Ahil, v »Valenski svatbi« kot bojar itd. Kritika slovenskih časnikov je bila za Salmiča povsem ugodna, nasprotno ga je pa tedanji gledališki kritik »Lai-bacher Zeitunge«, g. prof. Funtek, neusmiljeno trgal. Življenje je gosp. Salmiča kmalu zaneslo v Celje, kjer je takoj pristopil dramatičnemu društvu kot sodelujoči član. Takrat so bili stebri slovj. gledaliških predstav v Celju gg. dr. Ravnihar, sedanji dr-

žavni poslanec, dr. Karlovšek, Perdan, Rebek in Boc. Po prihodu Salmiča je vodil režijo še nekaj časa Perdan, od katerega je prišla v spretno roko g. Salmiča, ki je kot več in vester režiser pripomogel z neumornim delom in s telesno in tudi deloma denarno požrtvovalnostjo gledališkemu celjskim predstavam do tega stališča splošne zadovoljivosti, na katero so se vzpele in na katerem stoje te predstave še danes, dasi ni Salmič, ki je leta 1913, vsled boleznih odložil odgovorno delo režiserja, nič več spiritus agens teh predstav. Kakor sem čul, je letos g. Salmič enkrat nastopil v Celju kot Jež v Legijonarjih in to z velikanskim uspehom. Pri nas pa nastopi sedaj v »Rokovnjačih« v vlogi Mozola. Veselim se zopet videti po enem četrstoletju to staro in dobro postojno dušo zopet na ljubljanskem odru. Upam, da bode občinstvo tudi »novega« Mozola vsprejelo tako, kakor onega v Verovškovi osebi. Salmiču pa kličemo ob priliki njegovega gostovanja v Ljubljani in njegovega jubileja: Na mnoga zdrava in krepka leta.

»Stari paviljon«. Drama v štirih dejanjih. Spisal Gustav Wied. Gospe Marijani, ki je postala iz mlekarice graščakinja, se je zahotelo nekoč njene prejšnjega ljubimca, mladega in zdravega vrtnarja Selkana. Sestala sta se marsikatero noč v starem paviljonu na vrtu. Iz tega razmerja je prišla na svet Aneta. Mož Marijanin je med tem umrl. Drama se godi v poznih letih. Marijana je stara, njeni posli so stari in Aneta se je ravno zaročila. Dogodki, nekoč sladki, so se izpremenili v okorne in težke spomine. Vrtnar jih duši z vinom, ki ga pije s prijateljem gozdarjem ali tudi sam pred starim paviljonom, ko je okoli in okoli lepa noč in pojo po grmih slavci. Z elementarno silo bruha iz njegove duše očetovska ljubezen do Anete. Marijani se je ohladila kri za starca in se ga hoče iznebiti. Poslati ga misli čez veliko lužo v Ameriko. In da se zdi zadeva verjetnejša, si izmisli, da je umrl v Ameriki mož njegove sestre. K slovesu povabi Selkana v grad, da trčijo še enkrat pred odhodom. Vrtnar hoče stran, ali ne more. Kako se naj loči stari od vrta, od paviljona, od Anete in od spominov, ki so ostali na teh stezah, v teh prostorih in v teh ljudeh iz mladosti? Zaklene se v paviljon in ustrelji. — Cela stvar se zdi bolj povest kakor drama, zlasti še, če se igra tako, kakor se je pri nas igrala. Dejanje gre počasi naprej — na primer v prvem aktu. Avtor riše osebe podrobno kakor v prostranem romanu. Vidimo jih, kako se gibljejo po navadi. Večerja, pijo, prižigajo pipe, pomenkavajo se navadne stvari o poslih, o delu, vremenu. In šele ko jih razgreje vino, povedo nekaj o sebi. Ker so stari, seveda spomine. Drama spominja na nekatere ruske igre, ki niso imele na našem odru mnogo uspeha. Zahtevajo jako individualnih in izrednih interpretov-umetnikov v vseh in tudi v manjših vlogah, ki jih pa pri nas nikoli ni bilo dovolj na razpolago. Letos imamo takih moči še manj, zato je manjkalo na odru iste velike, široke in globoke ubranosti, ki bi jo zahtevala ta drama, če bi hoteli, da pride do prave veljave. Sicer pa je bilo skrbljivo za vse, kar je v sedanjih razmerah mogoče. Vprizoritev zasluži uvaževanje in iskreno hvalo. Vodstvo nam je nudilo to pot resen umetniški večer. — Starega vrtnarja Selkana je igral gospod Borštnik jako dostojno in čuvstveno. Njegov prijatelj stari gozdar, s katerim je spraval avtor v dramo mnogo živega realizma, je bil v pravih rokah. G. Skrbinek ga je posebej prav naravno in resnično. Marijana (igrala jo je gospa Bukškova) je na zunaj imponirala. Vloge njene vrste zahtevajo mnogo vsestranske rafiniranosti. Gospodična Gjorgjevičeva je imela več srečnih mest, kjer je prišla njena naivna živahnost do ugodne veljave. Ob koncu pa je bila z gospo Bukškovo in z gospodom Drenovcem vred prešibka, da bi prišla do živega kontrasta, ki bi naravnim potem moral nastati po samomoru vrtnarjevem med srečo in nesrečo, med smrtjo in življenjem. Omenjam še g. Juvanovo, g. Wintrovo in gospoda Pečka. G. Drenovec je bil od sile sladak. Uči se naj naravnega smeha in naravne govornice! Dar ima, čemu bi ne šlo? — Nekaj malenkosti je predstavilo motilo. Slavci so peli tako vztrajno, da človek vsled njih ni razumel igralcev. Igralci so važnejši kakor slavci! Ure so bile, kadar so pričele, kakor pri Sutnerju. Gledalec je strme poslušal, odkod se jih toliko vzame. Obisk je bil sorazmerno dober. P.

žavni poslanec, dr. Karlovšek, Perdan, Rebek in Boc. Po prihodu Salmiča je vodil režijo še nekaj časa Perdan, od katerega je prišla v spretno roko g. Salmiča, ki je kot več in vester režiser pripomogel z neumornim delom in s telesno in tudi deloma denarno požrtvovalnostjo gledališkemu celjskim predstavam do tega stališča splošne zadovoljivosti, na katero so se vzpele in na katerem stoje te predstave še danes, dasi ni Salmič, ki je leta 1913, vsled boleznih odložil odgovorno delo režiserja, nič več spiritus agens teh predstav. Kakor sem čul, je letos g. Salmič enkrat nastopil v Celju kot Jež v Legijonarjih in to z velikanskim uspehom. Pri nas pa nastopi sedaj v »Rokovnjačih« v vlogi Mozola. Veselim se zopet videti po enem četrstoletju to staro in dobro postojno dušo zopet na ljubljanskem odru. Upam, da bode občinstvo tudi »novega« Mozola vsprejelo tako, kakor onega v Verovškovi osebi. Salmiču pa kličemo ob priliki njegovega gostovanja v Ljubljani in njegovega jubileja: Na mnoga zdrava in krepka leta.

Slovenci in Slovenke!
Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda.

Knjževnost.

— »Slovenski Pravek« ima v št. 2. naslednjo vsebino: 1. Ivan Kavčnik: Načrt hrvaškega civilnega pravnega reda. 2. XXVII. redna glavna skupščina. 3. Pravila društva »Pravnika« v Ljubljani. 4. Fran Višnikar št. 5. Književna poročila. 6. Razne vesti.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Ostra kazen. Tukajšnji prisiljenec Alojzij Kopriunik, 47 let star, iz Sela pri Fari na Koroškem doma, po poklicu pek, je bil zaradi raznih dejanj opetovano predkaznovan, ker je delomržen, ima poseben strah pred prisilno delavnico, v kateri se je že parkrat nahajal. Posrečilo se mu je že enkrat se rešiti prisilne delavnice na ta način, da je simuliral blaznost, a ker je po stari navadi začel zopet na kriva pota, so ga zopet nazaj vtaknili. Sicer je mislil, da ga bodo koncem pretečenega leta izpustili, ker se pa to ni posrečilo, si je izmislil nekaj novega. Če ravno ni bil prijatelj spovedi, se je le enkrat zgolusil za to opravilo, a ko mu je pa duhovnik hotel položiti hostjo na jezik, mu jo je obdolženec iz roke izbil in pri tem napravil zaničljiv obraz. Zopet je začel simulirati blaznost, a sedaj z manjšo spretnostjo in srečo kakor prvokrat, kajti pri zdravniški preiskavi je igral slabo svojo vlogo, pa tudi nasproti paznikom in sojetnikom je pokazal s svojim vedenjem, da igra le komedijo. Misleč, da bode pokazal le da res ni normalen, je izustil žaljive besede na cesarja. Iz vsega tega je sodišče uvidelo, da je obdolženec nepoboljšljiv, skrajno prefrigan in drzen človek, zato ga je obsodilo na 4 leta težke ječe.

Malo časa se je veselil prostosti. France Črnologar, 30 let star, iz Šebrelj, je nepoboljšljiv tat. Dne 26. decembra m. l. je prišel iz ječe, v kateri se je radi tatvine 15 mesecev nahajal. Dne 19. januarja t. l. je pa v Kranjnikovi gostilni v Zmuncu v odsotnosti krčmarja, temu izmaknil najmanj 62 K. K. sreči da je Janez Kranjnik takoj zapazil tatvino in Črnologarju denar s silo odvzel. Sodišče ga je obsodilo na 2 leti težke ječe.

Slab izgovor. Janez Petkovšek, posestnik v Tomačevem, se je v Dovčevi gostilni v Šmartnem pri Savi nekaj prerekal s posestnikom Francetom Maroltom. Po prenehanju prepira se je Petkovšek odstranil, a se čez nekaj časa vrnil, stopil pred Marolta in ga z odprtim nožem sunil s tako silo na desno stran prsi, da je nož predril prsno votlino ter je bila poškodba vsled nastale notranje krvavitve smrtno nevarna. Petkovšek se je zagovarjal, da je bil tako pijan, da se le temno spominja na prepir z Maroltom, kar pa zaslizane priče odločno zanikajo. Za kazen se mu je prisodilo 1½ leta težke ječe.

Obravnava pri okrožnem sodišču v Novem mestu.

Krajni šolski svet v Št. Janžu proti kaplanu Kavčiču. Poroča se nam: Ker je šentjanški kaplan Vinko Kavčič, znani politični rogovilež Becevcega dečka v šoli tako surovo trpinčil, in je kaplan še po obsodbi v Radečah zopet pretepal neko šestletno deklico, da je otrok veliko noči iz strahu pred kaplanom prejel, in ker ta kaplan sploh že dalje časa preganja otroke naprednih staršev, je krajni šolski svet v Št. Janžu v svoji seji z dne 8. t. m. sklenil sledeče: Višja šolska oblast se nujno naprosi, da se kaplanu Kavčiču sploh prepove poučevanje verouka v tamonjši ljudski šoli. — Od te kompetentne strani seveda ni pričakovati, da se bo ozirala na opravičeno pritožbo krajnega šolskega sveta. Saj je poklicani šolski oblasti znano, kako ta kaplan postopa s šolsko mladino in da tak duhovnik sploh ne bi smel vršiti pouka v šoli, pa se mu je ravno od poklicane strani doslej dajala le potuha. Kako prevzet in naravnost nadut je ta kaplan, to je pokazal celo pri zadnji vzklčni razpravi pred novomekim sodiščem. Da bi bolj imponiral, je prišel k razpravi prav kot gigerl opravljen; imel svitlo rjavo obleko in s frizuro, kakor se oblačijo farški izpridenci, kadarkoli gre v tuje mesto lajdre lovit. Samo po ovratniku se je poznalo, da je duhovnik. V svoji pismeni vzklčni vlogi hoče kaplance sodnikom razlagati pravice strahovanja. Ustmeno pa je s pridigariskim glasom sodnikom skušal natveziti, da je to kar je on počel z Becevim otrokom, »primerno vzgojeslovno sredstvo«. Da javnost izve, kaj smatra ta žegnana sirovina za »primerno vzgojeslovno sredstvo«, naj na kratko pojasnimo »sredstvo«. Dečka je neki tovariš

prijel za prst tako, da je Bec zaječal. Kaplan ga pokliče k tabli. Udari ga s tako sirovostjo po glavi, da se je deček takoj zgrudil na tla. Ko pa je zopet vstal, ga kaplan še enkrat udari po drugi strani obraza in na usta, tako, da mu je poleg poškodb na obrazu omajal tudi dva zoba. Na to ga je pustil še klečati v kotu, po končanem pouku pa ga je še eno uro zaprl. In to si katoliški duhovnik celo pred štirimi sodniki upa trditi, da je za verouk »primerno vzgojeslovno sredstvo«. Sodišče je naložilo kaplanu Kavčiču izredno milo kazni. Samo 24 ur zapora in še to milo kazni je brez vsake prošnje kar samo izpremenilo v 10 K globe. Spričo znane sirovosti tega farja je lahko umeti, da bo smatral kaplan to milo postopanje še za kako vspodbudo. No, če bo nadaljeval, se mu zna zgoditi, da mu bo kak oče s pestjo po žegnanih čeljustih dopovedal, kaj sme in česa ne sme.

Razne stvari.

* Zastrupljene klobase. Pri trenskem bataljonu v Ludvigsburgu je obolelo nevarno 31 vojakov, ki so jedli zastrupljene klobase.

* Ustrelila se je na Dunaju v dunajski družbi znana Jolana Chonova, žena docenta dr. Pavla Chona, ki je sedaj na Semeringu. Izvršila je samomor baje vsled nervoznosti.

* Ponesrečena parnika. Iz Tangerja poročajo, da sta nasleda pri Casablanci en angleški in en avstrijski parnik, ne daleč narazen na pečine.

* Stavke. Na južnem in srednjem Francoskem stavkajo skoro vsi rudarji. V severni Francoski stavka še ni izbruhnila. — V Lizboni so pričeli včeraj železničarji s splošno stavko.

* Francoski rekord. Aviatik Garsias se je dvignil v sredo s štirimi pasajirji na letalnem polju pri Chartresu v zrak in je dosegel višino 3150 m in pobil s tem uspehom nemški rekord.

* Bogati goljufi. Oblasti so uvedle kazensko postopanje proti grofu Wolff-Meternichu in sinu veletrgovca Wegmanu, ker sta ogoljufala več trgovcev in zasebnikov za velike vsote denarja, katerega sta pustolovca zapravila.

* Ubil je v Hamburgu delavec Schwarzer, ki je prišel z Dunaja, svojo ljubico, ki ga je spremljala. Pobil jo je s kolom. Schwarzer je pobegnil, identitete umorjene, ki je bržkotne Gornjeavstrijke, še niso dognali.

* Potopljen parnik. Nemška parobrodna družba »Hana« v Bremenu je dobila poročilo od kapitana parnika »Wildenfels«, da se je potopil vsled viharja danski parnik »Eklipika«. Rešil se je 1 potnik, trije strojniki, 5 mornarjev in 3 kurjači. Tudi kapitan je utonil.

* Nemški aviatik — vohun. Pred tremi tedni so aretirali pri Varšavi nemškega aviatika Mischewskyja kot nemškega vohuna. Kljub posredovanju nemškega konzulata so dvignile ruske oblasti proti njemu obtožbo in izjavile, da ga ne izpuste pod nobenim pogojem.

* Dragocena ovratnica. Od dragocene biserne ovratnice, ki je bila ukradena med vožnjo iz Pariza v London, so dobili te dni še tri dragocene bisere, katere cenijo na 200.000 kron. Sedaj manjkata še en bisir in pa dragocena zapona. Nahajata se bržkotne v Antverpnu.

* Saverska afera. Saverski župan je izjavil, da ne prevzame nobenih garancij za mir med civilisti in vojaštvom, če se vrne v Saverne 99. pešpolk in sicer ne zaradi civilistov, marveč zaradi vojakov, ki sovražijo prebivalce v Saveru. Pač pa garantira za mir, če pride v Saverne kak drug polk.

* Nesreča pri pustnem korzu. V Algieru je padel z drugega nadstropja na cesto velik balkon, na katerem je bilo natlačeno polno ljudi, ki so gledali spreved mask. 3 osebe so obležale na mestu mrtve, 9 je težko, nebroj pa lahko ranjenih. Balkon se je utrgal vsled prevelike teže.

* Laški zrakoplov G 1. V Rimu grade za laško vojsko zrakoplov G 1, ki bo dosedaj največji zrakoplov na svetu. Gradbo vodi stotnik Corocco, ime konstrukturja pa ni znano. Vedo samo, da bo imel ta velikan 40.000 m³ vsebine in štiri Maybachove motorje s skupno 1400 konjskimi silami.

* Samomor dveh častniških slug. Slugi poveljnika 24. pešpolka Borca v Neissu sta napadla poveljnika, ker jih je ta strašno ozmerjal, ker sta malo prepozno vstala. Poškodovala sta ga lahko in sta pobegnili. Drugi dan so našli oba popolnoma razmesarjena na železniškem tiru. Izvršila sta iz strahu pred kaznijo samomor.

* Mati umorila sina. V Badenu, v kantonu Aargau, je napadla na poti v tovarno neka mati 22letnega sina,

delavca Rusticanta z nožem in ga je zabodla v prsa. Fant je par minut nato umrl. Mater so aretirali. Ona pravi, da je izvršila umor zaradi tega, ker jo, odkar se je vrnil iz Tripolitanije, noče več podpirati.

* Truplo nadvoj. Leopolda II., velikega kneza toškanskega, ki je pokopano v cerkvi apostolov v Rimu, so na osebno odredbo cesarja, danes izkopali. Pri ceremoniji, ki je imela strogo zaseben značaj, sta bila navzoča komorni predstojnik nadvojvode Ferdinand in avstrijski poslanik vatikanski, grof Palffy. Truplo bodo prepeljali na Dunaj.

* Samomor stavca. V Pragi se je ustrelil stavec tiskarne »Prager Tagblatt«, 54letni Richard Kapper. Mož je obšel pred samomorom svojo hčerko in jo je smrtno ranil. Kapper ni bil po stavki sprejet v tiskarno in tudi ni mogel dobiti takoj mesta. Vsled tega se je tako žalostil, da je sklenil umoriti hčerko in sebe. Hčerka bo bržkotne okrevala.

* Panika v kinematografskem gledališču. V kinematografu v Salernu se je vnel en del filma. Ogenj ni bil nevaren in so ga kmalu udušili. Kljub temu pa so se gledalci tako ustresli, ko so zagledali ogenj, da so začeli divje bežati k izhodu. Več oseb je padlo in so bile več ali manj nevarno poškodovane. 5 oseb, med temi dva vojaka je zadela srčna kap.

* Napad na vlak. Pri Novem Orleansu v Ameriki so ustavili trije roparji ekspresni vlak. Ko je vlak obstal so skočili tatovi v poštini voz, kjer so vzeli denarno poštno vrečo, v kateri je bilo 40.000 dolarjev. Nato so odpeli od vlaka lokomotivo in so prisilili strojevodjo, da jih je peljal do bližnje postaje. Pred postajo so na cestnem prelazu izstopili in se odpeljali z avtomobilom, ki jih je že čakal.

* Kmetijski strah in nemški lovci. Kljub vsemu prizadevanju in kljub pomoči vojaštva se nemškimi lovci še do sedaj ni posrečilo ustreliti zloglasne divje zveri, imenovane kmetijski strah. Pred kratkem je odšlo nad zver zopet nad 150 lovcev, ki so sicer zasledili sledi roparske zveri, katerim so delj časa sledili, nato pa so jo visoko v planinah izgubili. Brzjavka iz Remšnika pove, da je zver tudi to pot prodrla krog lovcev.

* Kontisciran je bil nemški socialnodemokratski list »Arbeiterwille«, ker je priobčil bridko pritožbo proti ravnanju z vojniki pod naslovom »Usoda bratov v vojaški suknji«, katero je poslal listu neki narednik iz Beljaka, ki leži na smrt nolan v beljaški bolnišnici. »Arbeiterwille« piše včeraj — in to ni konfisciran — da bi bilo boljše odstraniti vzroke za take pritožbe, kot pa konfiscirati pritožbe.

* Linčan zamorec. Pri Lelandu so izrgali stražnikom razjarjeni prebivalci nekega zamorca, ki je bil obtožen, da je zavratno umoril nekega domačina. Besna množica je zamorca zvezala in ga posadila na sod olja ter olje zažgala. Ko so pregorele krvi, je skočil zamorec s soda in skušal pobegniti. Toda navzoči so ga prišli in ustrelili in vrgli njegovo truplo v ogenj, v katerem je popolnoma zgorelo.

* Obsodba 13letnega morilca. Pred berlinskim sodiščem se je vršila te dni obravnava proti 13letnemu šolarju Pavlu Tatzlaffu zaradi umora. Obtoženec je bil že en mesec dni zaprt zaradi tatvine. Pobil je neko 7letno deklico z železnim drogom. On sam pravi, da se je hotel nad otrokom maščevati, ker mu je otrok nekoč nagajal. Ker ni imel nobene palice, je vzel železen drog in je toliko časa udrihal po deklici, da je bila mrtva. Sodišče ga je obsodilo na deset let ječe.

* Atentat na posebni vlak egipčanskega podkralja. Pri vasi Minil so poskusili neznan zločinci izvršiti atentat na posebni vlak, v katerem se je vozil podkralj lord Kitchener v spremstvu francoskega in nemškega poslanika. Atentatorji so položili na tir belebe tramove in hoteli s tem povzročiti, da bi skočil vlak s tira, nakar bi bili napadli lorda. Napad pa se ni posrečil, ker je strojevodja zagledal pravočasno zapreko na tiru in ustavil vlak tik pred tramovi. O zločinih nimajo še nobene sledi.

* Protisrbsko delo. »Srbobran« v Zagrebu napada korno poveljstvo in mu očita, da dela proti avstrijskim Srbom in sicer ker je izdalo poveljstvo ukaz vsem orožniškim poveljstvom, v katerem se prepoveduje orožnikom biti član zavarovalnice »Srbsko bratstvo« in »Srbske kreditne družbe«. Tudi očita list, da je orožnikom prepovedalo imeti lista »Srbobran« in »Pokret«, med tem ko so jim frankovski listi, ki so tudi politični, dovoljeni. Korno poveljstvo na to še ni odgovorilo.

* Demonstracija za cesto. V Sant Angelo di Mutaro se je zbralo več 1000 ljudi, ki so demonstrirali, ker niso oblasti hotele napadati zbirani

želji in zgraditi neko cesto. Demonstrante so hoteli razgnati vojaki, katere pa so demonstranti napadli s kamenjem in več vojakov več ali manj težko ranili. Nato so demonstranti pobegnili. Eden izmed njih je bil ustreljen, odnesli pa so ga njegovi tovariši in so ga skрили tako, da ga policija kljub številnim hišnim preiskavam ni mogla dobiti.

*** Cerkvene kupčije in laška vlada.** Laški justični minister bo sklical v kratkem enketo, na kateri se bo razpravljalo o cerkvenih zadrugah in gospodarskih organizacijah in podjetjih v Italiji in sicer glede strožjega nadzorovanja. Justični minister namerava sestaviti natančen popis o številih, o namenih, o organizacijah, o poselitvah in industrijskih podjetjih cerkvenih organizacij. V posameznih provincah bodo morale preskrbeti te podatke sodne oblasti.

*** Nevihte.** Po celi Španski divja-jo strašne nevihte, ki so napravile že ogromno škodo. V Valenciji je utrgal in dvignil vihar stroho velike pralnice. Pri tem je bilo 7 peric smrtno ranjenih, dve pa sta obležali na mestu mrtvi. Na samostanski cerkvi je utrgal veliko uro in jo treščil ob steno sosedne hiše. Zadeta je bila neka ženska, ki je bila takoj mrtva. V Puertellani je pometal vihar raz napis železniškega tira večjo skupino delavcev in jarek. En delavec je mrtev, eden je težko ranjen, vsi ostali pa so lahko poškodovani.

*** Demonstracije brezposelnih v Budimpešti** so vedno bolj obsežne in nevarne. Včeraj se je vršilo veliko zborovanje, na katerem je bila sprejeta resolucija, da brezposelni, katerih število je zelo veliko in vsak dan raste, zadnjikrat mirno in lepo prosijo mesto in vlado, da naj jim preskrbi delo. Po zborovanju so napadle večje skupine demonstrantov več voz na cesti, pobili so nebroj šip po hišah in napravili veliko škodo na bolnicah. Demonstrante je razgnala policija. Več oseb je ranjenih, 8 aretiranih.

*** Obravnava proti policijskemu agentu Keilingu,** ki je bival svoj čas v Berlinu, se vrši te dni v Litoměřicah. Keiling je obtožen umora. Prišel je za časa stavke v Avstrijo nemške stavce. V Podmoklih so nastali prepri, ker stavci niso pustili nemških stavkokazov na delo. Keiling je potegnil med prepri samokres in je ustrelil strojnika Solingerja, ki je obležal mrtev. Za obravnavo vlada veliko in splošno zanimanje. Bivši berlinski agent Keiling je obtožen umora. Keiling je bil že 17krat kaznovan zaradi nasilnosti, goljufije in tatvine.

*** Zagoneten dvojen samomor in umor.** V gozdu pri Eisenachu so našli pod nekim drevesom ustreljeni dve deklici, stari 17 in 18 let. Z drevesa je visel črn flor, ob drevo je bil naslonjen križ. Kmalu nato se je zgledil 17letni vajenec Linde, ki je izpovedal, da je od daleč videl, kako sta izvršili deklici samomor. Ko je prišel k njima, sta se premetavali po tleh v silnih bolečinah. Prošli sta ga, da naj napravi konec trpljenja in naj jih ustrelji. Fantu sta se dekleti, ki sta bili po njegovem mnenju izgubljeni, smilili in res jih je ustrelil. Fanta so obdržali v zaporu.

*** K dvoboju nadporočnika Hajdu** s svojim svakom poročajo ogrski listi, da se je vršil dvojni, v katerem je padel Hajdu, res zaradi njegove sestre. Nadporočnik Hajdu je prosil budimpeštansko vojaško poveljstvo, da naj mu preskrbi dva zastopnika za ureditev neke častne zadeve. Poveljstvo je prošnji ugodilo in mu odkazalo dva zastopnika, ki sta šla takoj k Hajdujem svaku Baboczayju, da bi zadevo mirno poravnala. Baboczay pa ni hotel prositi odpuščanja, nakar se je vršil dvojni. Zastopniki duellantov so ta pogajanja zabeležili v zapisniku in izročili za zapisnik vojaškemu oblastem.

*** Moderno pastirsko pismo.** Brixenski knezoškof dr. Fr. Egger je izdal obširno pastirsko pismo v katerem se peča z zavrnjenostjo sveta. Med drugim pravi škof, da geslo današnjega sveta ni več odrekanje se, marveč življenje v polni meri uživanja. Namesto da bi se svet bojeval proti poželnosti, jo nasprotno še neti in sicer z umazanimi romani, z novelami, z nespodobnimi slikami, frivolnimi gledališkimi predstavami in v raznimi veselnicami in drugimi prireditvami, ki se prirejajo ob vsaki najmanjši priliki. Vse dela dandanes na to, da uči resnost življenja in poglobi ljudi vedno bolj v posvetno zauživanje. Ze mladini se vceplja želja in hrepenenje po uživanju in po zabavi. In to zabavo si privoščijo mladi na največkrat ob nedeljah in praznikih in dela, namesto da bi šla v cerkev, različne izlete. Knezoškof svetuje svojim vernikom proti tej mlačnosti nastopiti s samozatajevanjem in z molitvijo.

*** Tri sestre detomorilke.** — Potrjena smrtna obsodba. Predvčerajšnjem se je vršila pred kasacijskim dvorom obravnava proti Rozini Krieger, ki je bila obsojena pred poroto v Solnogradu na smrt zaradi detomora. Rozina Krieger in njeni dve sestrji Barbara in Ivana so zadavile ena drugi nezakonske otroke, dajale so jih na pare, nato pa so jih sežgale, odnosno zakopale v gnoju. Barbaro so proglasili zdravniki za umobolno še pred obravnavo, Ivano so proglasili med obravnavo za zmešano, nakar je bila oproščena. Rozino pa, katero so proglasili zdravniki samo za nekoliko omejeno, so obsodili na smrt. Državni pravdnik se je pritožil in utemeljeval ničnost sodbe s tem, da se ni stavilo porotnikom dodatno vprašanje glede nepremagljive sile, pod katere vplivom se je detomor izvršil. Kasacijsko sodišče je pritožbo zavrnilo in potrdilo smrtno obsodbo. V tajni seji se je vršilo nato posvetovanje glede eventualne pomilostitve.

*** Mojster aviatik Pegoud pod obtožbo sabotaže.** Znani francoski aviatik, ki je bil pred kratkem tudi v Trstu, Pegoud, je prodal v Milanu laškemu aviatiku Dalmistro svoj letalni stroj za 18.500 frankov proti takojšnjemu plačilu. Njegov bivši mehanik Freismuth, Dunajčan, katerega je Pegoud v Italiji odslovil in ki je vstopil v službo pri Dalmistru, je obtožil sedaj Pegouda, da je ta s pomočjo svojega drugega mehanika Pierota ponoči pokvaril mehanizem pri posodi za bencin tako, da se mora motor ustaviti, kar bi povzročilo padec. Freismuth je tudi trdil, da mu je ponujal Pegoud 500 frankov, če molči. On pa ponudbe ni hotel vsprejeti. Pegoud, ki se mudi sedaj na Dunaju, je brzojavil svojemu mehaniku Pierotu v Pariz, da pride k njemu. Laškim oblastem pa je brzojavil, da je to nesramna laž, sad masčevanja, ker je Freismutha odpustil. Sicer pa trdi Pegoud, da je taka trditev nesmisel. Vsak letalec mora pregledati predno se dvigne, protiuteži in dovoz bencina. Če je ta mehanizem le kolikaj pokvarjen, se aparat sploh ne more dvigniti. On je pripravljen, da pride v teku enega tedna s svojim mehanikom Pierotom v Milan, kjer bo napravil polet s tem strojem, kar bo najboljši dokaz, da je ta obtožitev obrekovanje. Obenem vloži tožbo proti Freismuthu.

*** Atentat v Debrečinu** na škofa Miklossyja še vedno ni pojasnen in se odkrivajo policijski pri iskanju krivcev vedno večje težkoče. Policija je bila že trdno uverjena, da je povzročiteljica atentata artistinja »Amanda« Katarina Bugarska. Sedaj pa se je dognalo, da Bugarska ni prav nič v zvezi z atentatom. Tudi ona dva Rumuna, ki jih sumijo, sta bržkotte nedolžna. — Dalje so našli v Černovicah neko dekle, ki se piše Ana Kovacs. Sedaj bodo poskusili s to novo osebo na pozorišču. — Rumunski listi obsojajo vsi ta strašni atentat, obenem pa odločno protestirajo proti temu, da se kar meni nič tebi nič dolži Rumune za povzročilce. Obenem se je pokazala policijski nova sled, ki jih nebeje v Budimpešti. Atentator mora biti strašno predrzen. Kljub mrzličnemu iskanju in zasledovanju je poslal namreč škofu Miklossyju iz Budimpešte dopisnico s sledečo vsebino: »Sedaj si storil že dovolj zločinov. Če ni bomba pomagala, bo prišla vrvi!« — Zvedenci so dognali, da je vsebovala bomba Nitroglicerinderivate. — Zanimivo je najnovejšo poročilo, katero je poslal detektiv dr. Nagy, k' je prevzel vodstvo preiskave. On trdi, da je dognal osebo, na katere naslov se je poslalo iz Černovic 100 kron. Dalje trdi, da atentat ni povzročil verski fanatizem, marveč, da so atentatorji najeti. Vse kaže, da je bil zasnovan atentat v Ameriki. Atentatorje, ki so prišli iz Amerike, je zadržala policija pri Iskanjih, izpustila pa jih je, ker so imeli vse potrebne listine v najlepšem redu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 27. februarja. Cesar je sklical z lastnoročnim pismom ministrskemu predsedniku državni zbor za 5. marec.

Praga, 27. februarja. »Venkov« pravi glede bodočega zasedanja državnega zbora: Mi ne bomo odnehali od svojega stališča. Nemci so razbili pravna pogajanja, Čehi ne bodo capljali za njimi, pač pa bomo izvajali konsekvence in sicer nasproti onim faktorjem, ki so poklicali v življenje nemško obstrukcijo in jo podpirali. »Češko Slovo« zopet naglašja, da bo češka opozicija v državnem zboru nadaljevala ono taktiko, ki jo je prekinila 30. decembra leta 1913.

Dunaj, 27. februarja. Gosposka zbornica ima 5. marca ob 3. popoldne plenarno sejo.

Deželni zbori.

Brno, 27. februarja. Moravski deželni zbor se je bavil včeraj z enim delom sanacijskih predlog. Vse nemške stranke so se izrekle proti predlogu. Odločitev pade v današnji seji.

Brno, 27. februarja. Moravski deželni zbor je sprejel v specialni debati davek na kinematografske predstave. Med debato je prišel v dvorano nadučitelj Grydil in pred predsednikom prebral neko petico. Predsednik je sejo takoj prekinil, da so učitelja odstranili. Sprejet je bil tudi predlog za prispevanje življenjskih in rentnih zavarovalnic k deželniemu fondu za sanitarne naprave. Sprejet je bil tudi predlog o prispevkih domačih občin za prehrano oseb, ki so v javnih bolnišnicah in norišnicah v višini ene tretine teh stroškov. Tudi je bil sprejet zakonski načrt o deželnih in občinskih davčninah od prirastka na vrednosti nepremičnin. Brez debate so bili sprejeti računski sklepi združenih deželnih fondov za leta 1910, 1911 in 1912 ter poročilo o finančnem gospodarstvu od leta 1907. do 1912. Vrš se nato debata o proračunih za leto 1913. in 1914.

Dunaj, 27. februarja. Nižjeavstrijski deželni zbor je sklenil proporcionalno volilno pravico za nižjeavstrijska mesta razen Dunaja. Formalno glasovanje se pa vrši šele v torek. Glede volilne pravice v četrti kuriji je bilo za celo vrsto občin sklenjeno, da ni odvisna od višine davka, marveč od gotove dobe prebivanja.

Vohunska afera bratov Jandrič

Dunaj, 27. febr. Pred kazenskim senatom se je danes pričela razprava proti bivšemu poročniku Aleksandru Jandriču zaradi vohunstva. Razprava se vrši tajno. Obširna obtožnica pravi, da sta brata Jandrič izročila ruskemu generalnemu štabu, oziroma bivšemu ruskemu vojaškemu atašeju polkovniku Zankievicu silno važno tajno gradivo. Tako je izročil Aleksander Jandrič naslednje operate: Takozvani »Aufmarschplan« za avstrijsko armado v Galiciji, natančne načrte trdnjave Przemyśl, vojni vojni red, aviatične karte, natančno poročilo o stanju baterij pri topničarskih polkih, natančne date o aeronautičnih vojaških stacijah, poročilo o nastopu raznih armadnih zborov v slučaju konflikta z Rusijo, poročilo od marca 1913 o vpoklicanju rezervistov pri pehoti, natančno poročilo o stanju pomorskih trdnjav in o namnečenju takozvanih obrežnih havbic, natančno poročilo o stanju kavalarije v Mariboru in Gradcu ter razne rezervatne in tajne vojaške odredbe. Aleksander Jandrič priznava. Dokazano je, da sta dobila oba brata od ruske vojne uprave več kakor 20.000 kron. Istočasno, ko se je pričela pred deželnim sodiščem razprava proti Aleksandru Jandriču, se je vršil pred voj. sodiščem zadnji akt razprave proti njegovemu bratu Čedomilu. Po predpisanih formalnostih in na slovesen način je bila razglašena obsodba, ki gre na degradacijo in 19½ leta težke ječe.

Atentat v Debrečinu.

Budimpešta, 27. februarja. Policija je dobila iz Bukarešte obvestilo, da je policija atentatorjem že na sledu.

Rusija.

Petrograd, 27. februarja. V ruskih krogih zatrjujejo, da ne bo Hartvig naslednik Sazonova, ker bi pomenilo to vojno z Avstro-Ogrsko. Šebeko je neizogibno potreben na svojem sedanjem mestu. Kot naslednik Sazonova pride torej v poštev bivši trgovinski minister Timirjasov.

Petrograd, 27. februarja. Ruski veleposlanik Šebeko pride prihodnji teden na Dunaj in prevzame najbrže v terek veleposlaništvo.

Petrograd, 27. februarja. Ruska vlada je odredila takojšnjo zgradbo 6 križark, 36 topodov in 12 podmorskih čolnov.

Vojvoda Avarna.

Rim 27. februarja. Italijanski kralj je podelil italijanskemu veleposlaniku na Dunaju, vojvodi Avarna, najvišje odlikovanje, red Sv. Anunčiate.

Španska.

Valencija, 27. februarja. Stavka traja naprej. Vse trgovine so zaprte. Včeraj zvečer je prišlo do krvavih bojov. Nad mestom bo najbrže proglašeno obsedno stanje. Vlada se boji, da se razširi stavka tudi na druga mesta.

Novi občinski davki.

Valencia, 26. februarja. V sled uveljavljenja novih občinskih davkov so proglasili delavci generalni štrajk. Vse trgovine in delavnice so zaprte. Prišlo je do hudih nemirov, eksplodiralo je več petard. Policija in orožništvo rabita orožje.

Generalna stavka na Portugalskem.

Pariz, 27. februarja. Generalna stavka na Portugalskem se nevarno širi. V Lizboni se vrše poulični boji. Glavni kolodvor v Lizboni je bil z bombami popolnoma razveden. Železničarji so razdeljali več vlakov. Vojaštvo se je uprlo streljati na stavkujoče.

Alzacija.

Strassburg, 27. februarja. V zadnjem času so se ponovili napadi na vojake. Vojaško poveljstvo je zato odredilo, da morajo imeti odslej vse straže ostro munucijo.

Švedska.

Stockholm, 27. februarja. Ministrski predsednik je naznanil koncem predvčerajšnje seje državnega zbora, da je pričakovati prihodnji teden razpusta državnega zbora.

Angleška.

London, 27. februarja. V angleški poslanski zbornici je izjavil vojni minister Seely, da je nabavila angleška vojna uprava sto novih aeroplanov, tako, da jih ima sedaj 161. Od 1. avgusta naprej so preleteli angleški aeroplani 100.000 milj. Angleška vojska bo imela vsega skupaj 250 aeroplanov s hitrostjo 65 milj na uro, kakor jih nima nobena druga država. Minister govori o važnosti aeroplanov ter pravi, da je armada brez aeroplanov proti enako veliki armadi z aeroplani brezpogojno posvečena poginu.

Mehika.

Pariz, 27. februarja. V Londonu in tudi sicer pri evropskih kabinatih so zelo nevoljni, da Zedinjene države ne nastopajo bolj energično proti Mehiki, kjer je bil Anglež Benton umorjen. Slišijo se celo glasovi, da se evropske države ne bodo več držale znane monroedoktrine. General Viller, ki je dal Bentona ustreliti, noče izročiti niti njegovega trupla.

Washington, 27. februarja. Iz Norgale poročajo, da se je topničarka »Tampico« prostovoljno udala vstajam.

Washington, 27. februarja. Predsednik Wilson izjavlja, da ni govora o kakšni intervenciji ameriških čet v Mehiki. Predsednik tudi dementira vest, da nameravajo nekatere manjše države na severu Mehike, ustanoviti novo republiko, neodvisno od Mehike.

Mehiko, 27. februarja. Huertove čete so baje obesile severoameriškega državljana Wergara.

Mehiko, 27. februarja. Baje so revolucionarji obesili nekega francoskega državljana.

Pariz, 27. februarja. Položaj v Mehiki je tako nevaren, da je dvomiti, ali se bodo mogle velesile vzdržati vmešavanja v mehičanske zadeve.

Dogodki na Balkanu.

Albanija.

Dunaj, 27. februarja. Dosedanji veleposlaniški svetnik avstro-ogrškega veleposlaništva v Carigradu dr. Henrik Löwenthal pl. Linau je imenovan za poslanika v Albaniji.

Drač, 27. februarja. Grki v Valoni zahtevajo, da se grške šole zopet odpro. Albanci pa so nabili ponoči lepake, na katerih groze, da bodo v tem slučaju šole zažgale in pomorili vse Grke.

Berolin, 27. februarja. Princ Wied ostane v Petrogradu dva dni. Stanoval bo kot carjev gost v zimski palači.

Petrograd, 27. februarja. Princ Wied je dospel danes jutraj sem.

Belgrad, 27. februarja. Iz zanesljivega vira so izvedele srbske oblasti, da je poslalo bolgarsko vojno ministrstvo mnogo častnikov iz raznih garnizij v Varso, kjer so dobili od turškega konzula lažnjive potne dokumente kot makedonski potniki. Bolgarski častniki so namenjeni v južno Albanijo, da organizirajo četaško gibanje proti Srbom in Grkom.

Južna Albanija. — Proglasitev avtonomije.

Atene, 27. februarja. Uradno se zatrjuje, da je zastava neodvisnosti razvita že v celem severnem Epiru tja do mej provincije Delvino. Muzilmansko pleme Chimara je izjavilo, da se hoče boriti na strani Grkov. Predsednik avtonomne vlade severnega Epira Zografos je že zapustil Atene ter odpotoval v Argikastron, ki naj bo sedež epiрске vlade. Tam bo tudi neodvisnost Epira oficijozno proglašena. Atenski kabinet hoče storiti vse, da prepreči razširjenje insurrekcije. Grška vlada je zapovedala 3 metropolitom, da naj pridejo takoj v Janino, vsi trije pa so se temu ustavi- linostali v Argikastronu. Grška vlada hoče storiti vse potrebne korake, da se prebivalstvo grškega Epira ne koncentrirata proti severu.

Srbska skupščina.

Belgrad, 27. februarja. Skupščina je dovolila kredit za organiziranje letalnih parkov in Belgradu. Letalne postaje naj se ustanove v Belgradu, Skoplju, Pitoju, Nišu in Stipu.

Belgrad, 27. februarja. Pogajanja zaradi štirimilijonskega posojila v Parizu so končana. Posojilo se bo porabilo za rove železnice, med drugimi tudi za transbalkansko železnico čez Albanijo. Ker je ta proga za Srbijo nujno potrebna, jo bo zgradila Srbija sama in zahtevala šele pozneje od Albanije povračilo stroškov za oni del, ki bo tekel po albanskem ozemlju. S trasiranjem novih železniških prog prično 14. marca.

Belgrad, 27. februarja. Meseca aprila prično graditi železnico Veles-Batoji.

Belgrad, 27. februarja. Vlada pripravlja predlog za izpopolnitev ustave, kar je potrebno zaradi razširjenja srbskega teritorija. Predlog pride še v tej seji skupščine na razpravo.



Izvrševalni odbor
narodno - napredne stranke
sklicuje

protestni shod

proti zvišanju deželnih doklad na nedeljo, 1. marca 1914
ob 10. uri dopoldne
v veliki dvorani Mesnega doma v Ljubljani.

Poročajo tudi deželni poslanci o zasedanju deželnega zbora.



Kmečka pisarna
narodno - napredne stranke

Vodstvo narodno - napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarso znamko za odgovor (ako se želi odgovor v priporočenem pismu pa 35 vinarso znamko) na: Kmetško pisarno narodno - napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi umevno je, da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetским županstvom.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vjudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:
Vse leto ... K 24— | Četrta leta ... K 6—
Pol leta ... „ 12— | En mesec ... „ 2—
V upravnistvu prejemam na mesec K 1-90.

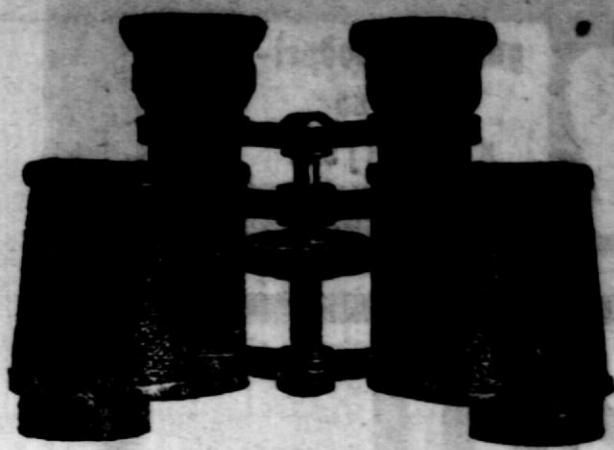
Spošiljanjem po pošti v Avstriji velja:
Vse leto ... K 25— | Četrta leta ... K 6-50
Pol leta ... „ 13— | En mesec ... „ 2-30
Za Nemčijo vse leto 30 K. Za Ameriko in druge dežele vse leto 35 K.

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hrato se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan za dnega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravištvo „Slovenskega Naroda“



Priporočena se kot strokovnjak

Zahtevajte K. JURMAN = cenik. =

optik - specialist, optični zavod z električnim obratom.

Bodite previdni pri nakupu očal, ker le specialist vam lahko določi pravilno očala in Vas strokovnjaško poastreže.



Nova stekla za daleč in bližino, važna za dalekovidne.

Mlad trgovski pomočnik

20 let star, vešč slov. in nemškega jezika, išče službo v mešani trgovini. Naslov pod šifro „Mlad/746“ na upravn. »Slov. Naroda«.

Pozor! Pozor!

50.000 parov čevljev.

4 pari čevljev samo 8 K frko.

Ker je več velikih tvornic ustavilo plačila so me poverili, naj velik odstavek čevljev mnogo pod izdelovalnimi stroški spravim v denar. Prodaiam torej vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev na trakove, usnje rjavo ali črno, galoš z zbitimi podplati, veleelegantni, najnovejša oblika, velikost po številkah. Vsi 4 pari samo 8 K. Razpošiljanje po povzetju.

S. Urbach, izvoz čevljev, Krakov št 61. Zamena dovoljena, tudi denar nazaj.

Vabilo

redni občni zbor

Posojilnice za Sodražico ter okolico, reg. zadruga z neomejeno zavezo, ki se vrši

8. marca 1914 ob 3. popoldne v posojilničnih prostorih.

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Poročilo nadzorstva.
- 3.) Volitev članov nadzorstva.
- 4.) Slučajnosti.

Načelstvo.

Novo došel!!

Kavarna „CENTRAL“

je pridobila tudi v Ljubljani priljubljeni in vzorni tamburaški in vokalni zbor „JAVOR“.

5 dam. 2 gospoda.

Prvi nastop v nedeljo dne 1. marca 1914.

Vso noč odprto! Vstop prost!

Novo došel!!



Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče potreščine ima v zalogi

fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov v Ljubljani, Selenburgova ulica 5. Temnica na razpolago. Zunanja naročila z obratno pošto. — Zahtevajte cenike.

Vsakemu pošljem zastoni!

2 lepi dozi za sladkor ali kavo ali 2 lepi steklenki z zlatom ali močno tržno torbico ali 6 lepih aluminijastih žlic ali lepo ogledalo ali lepo emajl. kaserolo ali leseno pipo kompletno

proti doplačilu 50 vinarjev 2½ m blaga za bluzo, kdor pri meni naroči 5 kg moje ržene kave za K 4— franko, ker hočem dokazati, da ji gre prednost pred vsemi drugimi fabrikati. Zastopniki se iščejo povsod.

Pišite takoj na **Jožef Hruš, Luže, Češko.**



družbe **Liebig** so vsled svoje velike vsebine najboljšega mesnega izvlečka pripravne ne samo za takojšnje napravljenje fine goveje juhe, nego tudi za izboljšanje in okrepitev juh in omak, sočivja itd.

16⁵⁰



12⁵⁰

Kvalitativno najfinejšo in nogam najbolj priljubljeno obutev za dame in gospode. Šraue ruske galoše gamaše i. t. d. priporoča

Anglo zaloga čevljev **Anton Novak, Ljubljana, Selenburgova ul. 7.**

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Razglas.

Gospodje delničarji Ljubljanske kreditne banke se vabijo k

štirinajstemu rednemu občnemu zboru

kateri se vrši

dne 14. marca t. l. ob 10. uri dopoldne

v gorenjih bančnih prostorih v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 2

s sledečim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika.
2. Predložitev letnega poročila upravnega sveta in bilance za poslovno leto 1913.
3. Poročilo nadzorstvenega sveta.
4. Predlog upravnega sveta na razdelitev čistega dobička.
5. Volitev 4 članov upravnega sveta.
6. Volitev nadzorstvenega sveta.
7. Slučajni predlogi.

OPOMBA: § 13 družbenih pravil se glasi:

Občnega zbora se smejo udeležiti tisti delničarji, kateri so položili pri tej banki v Ljubljani 8 dni pred zborovanjem vsaj 10 delnic.

§ 15 se glasi:

Na občnem zboru tvorijo vsaki 10 delnic po en glas; tisti delničarji, ki se neobno ne udeležijo, morejo biti zastopani po drugih delničarjih, ki imajo glasovno pravico, s pooblastitvijo, kakor jih določa upravni svet.

Ljubljana, dne 26. svečana 1914.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA.

Učenka

s primerno šolsko izobrazbo se takoj sprejme v trgovino z meš. blagom

Franc Kalan 760
Zirovnica na Gorenjskem.

HLEV

za 4 konje, s sobico za hlapca in shrambo za vozove, se odda za majnikov termin.

Več na **Rimski cesti št. 23/I.**

Kontoristinja

zmožna popolnoma nemške stenografije, strojepisja in s čedno pisavo, se sprejme v tuk. veletrgovino. One ki znajo tudi laško imajo prednost. Plača po dogovoru. — Ponudbe na glavno pošto predal 105.

16—letna

deklica

z dobrimi šolskimi spričevali, se sprejme v trgovino z mešanih blagom, kot vajenka, pri **Ivan Ziberlu** v Mokronogu.

Ali je dobiti točno in neškodljivo učinkujočega sredstva proti

meški oslabelosti?

Velezamiv opis o presenetljivem razkritju nemškega potovalca po Afriki (pripoznano tudi od številnih nemških in inozemskih profesorjev in zdravnikov) razpošilja za 20 h za poštnino v zaprtem dvojnem pismu brez natisa dr. med.

H. Seemann, Sommerfeld 83, (Ffo.)

Gospodje vsake starosti, ki so doslej brezuspešno rabili vse mogoče (aparate, kroglice, metode, praške takozvane ojačila itd.), mi bodo po prečitjanju mojega opisa hvaležni. Pišite takoj, ker je na razpolago samo omejeno število eksperimentalov.

Vabilo

rednemu občnemu zboru

za 26. upravno leto

Posojilnice v Ribnici

registrirane zadruga z omejeno zavezo, ki se bo vrši

v nedeljo, dne 8. marca 1914 ob 3 pop. v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo in odobrenje računa za leto 1913.
2. Volitev načelnštva in računskih pregledovalcev za leto 1914.
3. Sprememba pravil.
4. Slučajni predlogi.

Načelstvo.

!! Umetniške razglednice !!

Priznana vedno novosti.

Plisemski papir

v največji izbiri priporočam

Marija Tičar, trgovina papirja itd.

Ljubljana, sv. Petra cesta 26.

Na deželo se pošilja na izbiro.

4063